

Σχέδιο Καποδίστριας-Πρόγραμμα Καλλικράτης & Οικονομική Ανάλυση Δήμου Κασσάνδρας

Vs

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΓΩΓΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ – ΚΟΥΤΖΙΑΡΗ ANNA

Σχολή : Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα : Λογιστικής

Επιβλέπων Καθηγητής : Κυρμίζογλου Παντελής

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2012

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	- 2 -
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	- 5 -
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 7 -
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ	- 9 -
1.1 Σχέδιο Καποδίστριας	- 9 -
1.2 Ιστορική αναδρομή στο Σχέδιο Καποδίστριας	- 9 -
1.3 Λόγοι θεσπίσεως του σχεδίου Καποδίστριας	- 10 -
1.4 Πρόγραμμα Καλλικράτης	- 13 -
1.5 Λόγοι θεσπίσεως του Προγράμματος Καλλικράτης	- 14 -
1.6 Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος	- 15 -
1.7 Το Σχέδιο Καποδίστριας δίνει τα ηνία στο Πρόγραμμα Καλλικράτης	- 17 -
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ	- 18 -
2.1 Διαχωρισμός της Ελλάδας μετά το Πρόγραμμα Καλλικράτης	- 18 -
2.2 Αλλαγές στα κυβερνητικά στελέχη των νέων περιφερειών και νέες δυνατότητες που προσφέρει το Πρόγραμμα Καλλικράτης	- 20 -
2.2.1 Ανακατατάξεις στην εσωτερική διακυβέρνηση των δήμων	- 20 -
2.2.2 Νομικά πρόσωπα	- 24 -
2.2.3 Τέλος στο δημαρχοκεντρικό σύστημα	- 24 -
2.2.4 Πρόγραμμα Καλλικράτης και προσωπικό. Μετατάξεις-Απολύσεις	- 25 -
2.2.4.1 Εργαζόμενοι σε δημοτικές επιχειρήσεις	- 27 -
2.2.4.2 Οι προσλήψεις στις περιφέρειες	- 27 -
2.2.4.3 Οι διαδικασίες μετακίνησης του προσωπικού	- 29 -
2.2.5 Ποιες είναι οι αμοιβές	- 29 -
2.2.6 Χρονοδιάγραμμα Προγράμματος Καλλικράτη	- 31 -
2.2.7 Έλεγχος των ΟΤΑ	- 32 -
2.2.8 Συλλογικότητα και διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων	- 34 -
3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	- 36 -
3.1 Κοινοτικές και δημοτικές αρμοδιότητες	- 36 -
	- 2 -

3.1.1	Η Ανάπτυξη	- 36 -
3.1.2	Το Περιβάλλον	- 38 -
3.1.3	Η ποιότητα ζωής και η εύρυθμη λειτουργία των Πόλεων και των οικισμών	- 39 -
3.1.4	Η Απασχόληση	- 41 -
3.1.5	Η Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγυη	- 41 -
3.1.6	Η Παιδεία, ο πολιτισμός και αθλητισμός	- 43 -
3.1.7	Η πολιτική προστασία	- 44 -
3.1.8	Αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα	- 44 -
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ	- 47 -
4.1	Πρόγραμμα Καλλικράτης και αυτονομία της αυτοδιοίκησης	- 47 -
4.2	Οι προτεραιότητες του Προγράμματος Καλλικράτη	- 48 -
4.3	Κεντρικοί Αυτοτελής πόροι της αυτοδιοίκησης	- 49 -
4.4	Πιστοληπτική πολιτική για Δήμους & Περιφέρειες	- 50 -
4.5	Διαφάνεια στα οικονομικά των δήμων, Προγραμματικοί Προϋπολογισμοί, Οικονομική Διαχείριση	- 52 -
4.5.1	Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των περιφερειών	- 54 -
4.6	Προληπτικός έλεγχος δαπανών	- 55 -
4.7	Το επιχειρησιακό σχέδιο υποστήριξης του Καλλικράτη «Πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α»	- 55 -
5	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ ΠΡΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ	- 58 -
5.1	Αριθμοδείκτες	- 58 -
5.1.1	Δείκτης γενικής ρευστότητας	- 60 -
5.1.2	Δείκτης άμεσης ρευστότητας	- 60 -
5.1.3	Δείκτης δανειακής επιβαρύνσεως	- 61 -
5.1.4	Δείκτης παγιοποίησης περιουσίας	- 61 -
5.1.5	Δείκτης καθαρού κεφαλαίου	- 62 -
5.1.6	Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων	- 62 -
5.1.7	Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων	- 63 -
5.1.8	Δείκτης οικονομικής αυτονομίας	- 63 -
5.1.9	Δείκτης χρέους	- 63 -
5.2	Κάθετη ανάλυση στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού	- 64 -
	ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΗΜΩΝ	- 66 -
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	- 69 -

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - 71 -

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - 73 -

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - 74 -

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος - 16 -

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Στατιστικά δεδομένα σύγκρισης παλαιού και νέου καθεστώτος - 17 -

Εικόνα 2: Απεικόνιση διοικήσεων - 18 -

Περίληψη

Με την ψήφιση του νόμου 3852/2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», θεσπίζονται δομικές αλλαγές στη διοικητική οργάνωση της χώρας. Η στόχευση των ρυθμίσεων του νόμου, αναφορικά με τους ΟΤΑ Α΄ βαθμού, αφορά κυρίως στη δημιουργία ισχυρών δήμων, ικανών να προωθήσουν την τοπική ανάπτυξη και να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες, με παράλληλη μείωση του λειτουργικού τους κόστους.

Στην παρούσα εργασία, στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται το σχέδιο Καποδίστριας και το Πρόγραμμα Καλλικράτης καθώς και οι λόγοι για τους οποίους θεσπίστηκαν οι δυο νόμοι. Στη συνέχεια με τη βοήθεια ενός πίνακα γίνεται η σύγκριση του παλαιού και νέου καθεστώτος σε ότι αφορά τους δήμους, τις νομαρχίες, τις περιφέρειες, τις αποκεντρωμένες διοικήσεις, τις δημοτικές επιχειρήσεις, τη χρηματοδότηση των ΟΤΑ και τη διαδικασία εκλογής.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται μια λεπτομερής ανάλυση σε ότι αφορά το Πρόγραμμα Καλλικράτης και πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται ο διαχωρισμός της Ελλάδας, οι αλλαγές στα κυβερνητικά στελέχη και οι νέες δυνατότητες που προσφέρει ο νέος Νόμος. Επίσης προβάλλεται ένα χρονοδιάγραμμα με έναρξη την 1/1/2011 και τέλος την 31/1/2013 μέσα στο οποίο προβάλλεται πως θα έχει μπει σε πλήρη εφαρμογή το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Ακολουθεί αναφορά στις αμοιβές που θα καταβάλλονται στα κυβερνητικά στελέχη των περιφερειών καθώς και ότι αφορά το προσωπικό των νέων δήμων καθώς και οι μετατάξεις και οι απολύσεις που θα πραγματοποιηθούν.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται οι νέες αρμοδιότητες που παραχωρούνται στους δήμους καθώς και οι αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα.

Στο τέταρτο μέρος αρχίζει η οικονομική ανάλυση του νέου Νόμου. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται η οικονομία της Αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης όπως επίσης οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι της αυτοδιοίκησης η πιστοληπτική πολιτική για Δήμους και Περιφέρειες καθώς και το «Πρόγραμμα Ελλάδα».

Το πέμπτο και τελευταίο μέρος της εργασίας, αφορά συγκεκριμένα το δήμο Κασσάνδρας Χαλκιδικής και μέσα από τους ισολογισμούς της χρήσης 2010 (σχέδιο

Καποδίστριας) και 2011 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) γίνεται μια ακριβέστερη οικονομική ανάλυση μέσω των αριθμοδεικτών και της κάθετης ανάλυσης.

Η εργασία κλείνει με τα συμπεράσματα και κάποιες προτάσεις που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για καλύτερα αποτελέσματα.

Εισαγωγή

Οι έννοιες του δήμου και της κοινότητας έχουν βαθιά ιστορική καταγωγή και μακριά διαδρομή στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών. Παρά τα διαφορετικά περιεχόμενα και τις διαφορετικές μορφές που έλαβαν, ανάλογα με τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο δημιουργίας τους, αφορούν πάντα στη διαχείριση των «κοινών» από τους ελεύθερους πολίτες, σε αντιπαράθεση με τη συγκεντρωτική δεσποτική ή αυτοκρατορική – μοναρχική εξουσία .

Πρόγραμμα Καλλικράτης, ακριβέστερα *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της χώρας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ενίοτε απαντάται και ως *Σχέδιο Καλλικράτης*, από την ονομασία που είχε πριν εισαχθεί προς συζήτηση στη Βουλή.

Το πρόγραμμα ψηφίστηκε από τη Βουλή το Μάιο του 2010. Μέρος των διατάξεών του ενεργοποιήθηκε άμεσα με τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 7 Ιουνίου 2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α'/2010), ώστε να διεξαχθούν βάσει αυτών οι αυτοδιοικητικές εκλογές του ίδιου έτους. Στην πλήρη μορφή του, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011.

Με τον νόμο 3852 (ΦΕΚ Α 87/7-6-2010) τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Καλλικράτης», το οποίο στοχεύει αφενός στην διοικητική, οικονομική, πολιτική και ηθική επαναθεμελίωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, αφετέρου δε στην ριζική αλλαγή του κεντρικού κράτους αναδεικνύοντας τον επιτελικό, συντονιστικό και ελεγκτικό χαρακτήρα του. Οι επιχειρούμενες αλλαγές δεν αφορούν μόνο μια βαθμίδα ή μια κατηγορία φορέων αυτοδιοίκησης, αλλά διαπερνούν το σύνολο της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης. Για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος υιοθετείται μια νέα αντίληψη που εστιάζεται όχι μόνο στην αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, αλλά και στην αποκέντρωση πόρων και προσωπικού καθώς και στην αποκέντρωση λογοδοσίας και ευθύνης.

Η νέα αρχιτεκτονική για την τοπική αυτοδιοίκηση στοχεύει, στην εξοικονόμηση πόρων με τον δραστικό περιορισμό των ΟΤΑ και των Νομικών τους

Προσώπων, στην μείωση των λειτουργικών τους δαπανών και της σπατάλης μέσα από την δημιουργία οικονομιών κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, στην αντιμετώπιση προβλημάτων επικάλυψης αρμοδιοτήτων και αντιφατικών – αντικρουόμενων αποφάσεων, στην αναπτυξιακή προοπτική- μέσα από την λειτουργική αυτονομία των νέων ΟΤΑ- αξιοποιώντας τα τοπικά και περιφερειακά συγκριτικά πλεονεκτήματα, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, στην αξιοποίηση του αυτοδιοικητικού δυναμικού για την αποτελεσματική διευθέτηση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη. Στο νέο μοντέλο για την τοπική αυτοδιοίκηση οι νέοι οργανισμοί ΟΤΑ α' (Δήμοι) και β' (Περιφέρειες) βαθμού πλέον δεν έχουν σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, δηλαδή οι νέοι δήμοι δεν έχουν ιεραρχική προς τα πάνω σχέση με τις υπό δημιουργία περιφέρειες, όπως μέχρι πρότινος συνέβαινε τόσο με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, όσο και την Περιφερειακή Διοίκηση, αλλά οριζόντιες.

1 Κεφάλαιο: Σχέδιο Καποδίστριας & Πρόγραμμα Καλλικράτης

1.1 Σχέδιο Καποδίστριας

Νόμος Καποδίστρια ή *Σχέδιο Καποδίστρια*¹ είναι η συνηθισμένη ονομασία του νόμου (2539/97) του Ελληνικού Κράτους, που δημοσιεύτηκε το 1997 και σύμφωνα με τον οποίο έγινε συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους με σκοπό τη βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο Νόμος αυτός ίσχυσε μέχρι το τέλος του 2010 οπότε και θα αντικαταστάθηκε από την νέα διοικητική διαίρεση που προέβλεπε το σχέδιο Καλλικράτης. Ο νόμος αυτός πήρε το όνομά του από τον Ιωάννη Καποδίστρια, πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδος μετά την απελευθέρωσή της από τους Οθωμανούς. Λόγω της κατάργησης των κοινοτήτων έτυχε σημαντικής αντίδρασης σε ορισμένες περιοχές. Το 2006 με τροπολογία που ψηφίστηκε στη Βουλή αναγνωρίστηκαν επίσημα ως ξεχωριστές Κοινότητες τα Ζωνιανά Ρεθύμνου, το Βραχάσι Λασιθίου και η Τσαρίτσανη Λάρισας.

1.2 Ιστορική αναδρομή στο Σχέδιο Καποδίστριας

Η ουσιαστική υφαρπαγή των αρμοδιοτήτων που ανήκαν στις δημογεροντίες(σώματα των κοινοτήτων) και η απόδοσή τους σε διορισμένα κυβερνητικά όργανα, που αποκλήθηκε παραπαιστικά από την επίσημη ιστοριογραφία ως "οργάνωση της εσωτερικής διοίκησης", υπήρξε η ενθουσιώδης έμπνευση του Ι. Καποδίστρια για την ανάπλαση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η σύλληψη του Καποδίστρια για το νέο ρόλο που έμελλε να διαδραματίσουν οι κοινότητες πραγματοποιήθηκε εντέλει στις απαρχές της σύστασης του ελληνικού κράτους από τον Όθωνα (1833), ο οποίος παρέδωσε τη διοίκηση των δήμων σε εντεταλμένους υπαλλήλους. Όσες ενστάσεις κι αν εγείρουμε απέναντι στις

---

¹ Πηγή: www.ypes.gr

δημογεροντίες, με την τελική επικράτηση των κοτζαμπάσηδων και τη συνακόλουθη διαμόρφωση μιας ελληνικής διοικητικής κοινοτικής ιεραρχίας συμπληρωματικής στην τουρκική διοίκηση, οι τελευταίες αναμφισβήτητα αποτέλεσαν κύτταρα τοπικής πολιτικής και κοινωνικής ζωής απ' όπου θα μπορούσαμε να αντλήσουμε διδάγματα για την οργάνωση των κοινοτήτων στο απώτερο παρελθόν. Με το νόμο Περί Συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων(1912) επανεισάγεται η αρχή της αυτενέργειας στη διοίκηση των κοινοτήτων και καθιερώνεται η καινούρια πολιτική του νεοελληνικού κράτους.

1.3 Λόγοι θεσπίσεως του σχεδίου Καποδίστριας

Οι λόγοι που, κατά το κράτος, επέτασσαν την εκ βάθρων αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης² ήταν πρωτίστως οικονομικοί· συνεπώς εντάσσονται στους σχεδιασμούς που εκπονούνται στο πλαίσιο της ΕΕ. Ας αναφερθούμε εν συντομία σε αυτούς:

1. Ο μεγάλος αριθμός κοινοτήτων καθιστούσαν δύσκολη την κατανομή των πόρων.
2. Η αδυναμία απορρόφησης των κονδυλίων της ΕΕ από τις κοινότητες και τους δήμους ελλείπει επαρκούς υποδομής δυσχεραίνανε την εκτέλεση έργων "πνοής και ανάπτυξης".
3. Το υπερβολικό τίμημα που κατέβαλλε το κράτος για τη συντήρηση των κοινοτήτων από τις επιχορηγήσεις έπρεπε να μειωθεί και οι κοινότητες να συγχωνευτούν σε ευρύτερους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οικονομικά ισχυρότερους.
4. Η υποτιθέμενη αναζωογόνηση της ζωής στην ύπαιθρο που θα επέφερε η διοικητική συγκέντρωση, καθώς οι κάτοικοι -ιδίως οι νέοι- απομακρύνονταν από τις μικρές κοινότητες.

Όμως, παρά τις πομπώδεις εξαγγελίες για τόνωση της ζωής στην ύπαιθρο και άνοδο του βιοτικού επιπέδου της, η πραγματικότητα απέιχε παρασάγγας από την ειδυλλιακή μεταμόρφωση που δήθεν θα επέφερε σε αυτήν η εφαρμογή του νόμου "Καποδίστριας". Έτσι, ο νόμος "Καποδίστριας" ίσως να συνέβαλε σε μία ταχύτερη

---

² Πηγή: www.nooz.gr

εισροή των κονδυλίων που προβλέπονταν στα σχετικά προγράμματα της ΕΕ, αλλά χωρίς να προσφέρει τίποτα στην αναμόρφωση της υπαίθρου, καθώς η προδιαγεγραμμένη συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού καθιστούσαν απαγορευτική μια τέτοια εξέλιξη. Αυτή η διαδικασία λοιπόν επιτείνονταν μέσω των υποχρεωτικών συνενώσεων δήμων και κοινοτήτων, η οποία οδήγησε στη σταδιακή εγκατάλειψη των χωριών και των καταργούμενων κοινοτήτων από τους κατοίκους τους, και στη μαζική συρροή τους στην έδρα του νέου δήμου.

Εξάλλου η εκπεφρασμένη άρνηση της ΕΕ να χρηματοδοτήσει (εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων) έργα που αφορούσαν άμεσα τη ζωή των δημοτών, απορρίπτοντάς τα ως μη "αποδοτικά" (πολιτιστικά κέντρα, έργα προστασίας του περιβάλλοντος, ανακαινίσεις κτιρίων για πολλαπλές χρήσεις), και η μονόπλευρη χρηματοδότηση έργων "τουριστικής ανάπτυξης" διέλυσε τις αυταπάτες για τα "σωτήρια" κονδύλια της ΕΕ.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, θεσμός προβεβλημένος ως προπύργιο "λαϊκής συμμετοχής", που στο παρελθόν περιβλήθηκε με την αίγλη της υποτιθέμενης ανεξαρτησίας των τοπικών κοινωνιών στη διαχείριση των υποθέσεών τους, είναι κενός περιεχομένου. Η ιεραρχική -κατ' εικόνα και ομοίωση της υπάρχουσας κοινωνικής τάξης- εσωτερική της διάρθρωση αίρει στην πράξη κάθε συμμετοχική προοπτική (νοούμενη ως: άμεση και ισότιμη συμμετοχή των πολιτών στην τοποθέτηση των ζητημάτων, λήψη των αποφάσεων, εκτέλεση και συνεχή έλεγχο τους). Η απλή επικύρωση των επιλογών της κρατικής εξουσίας στο ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων της προοιωνίζεται το διεκπεραιωτή ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αυτή την πραγματικότητα εδραίωνε και το σχέδιο "Καποδίστριας". Έτσι οι αποφάσεις που αφορούσαν τις υποθέσεις της κοινότητας λαμβάνονταν από ένα κεντρικό δημοτικό συμβούλιο, στο οποίο συμμετείχε απλώς ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου με δικαίωμα ψήφου. Οι κοινότητες κάτω των τετρακοσίων κατοίκων δε είχαν δικαίωμα συγκρότησης τοπικού συμβουλίου και αντίστοιχης αντιπροσώπευσης στο μεγάλο δήμο της περιοχής. Εξάλλου σε αρκετές περιπτώσεις - λόγω εσωκομματικού μοιράσματος της τράπουλας ή πληθυσμιακής υπεροχής ορισμένων κοινοτήτων έναντι άλλων ορισμένες κοινότητες δεν κατάφεραν να εκλέξουν απευθείας κανένα δημοτικό σύμβουλο, ενώ άλλες επιτύγχαναν πλειοψηφία στα νεοπαγή δημοτικά συμβούλια και επομένως τη μερίδα του λέοντος στην απόσπαση επιχορηγήσεων (κυρίως από την ΕΕ). Συνεπώς ο παραμερισμός των

μικρότερων κοινοτήτων προς όφελος των μεγαλύτερων διαρρήγνυε τις όποιες σχέσεις ισότιμης συνεργασίας και αμοιβαίας συσχέτισής τους.

Πριν την εφαρμογή του νόμου "Καποδίστριας", τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου υπόκειντο στην καθημερινή κριτική των πεπραγμένων τους και αναλάμβαναν κάποιες δεσμεύσεις έναντι των συμπολιτών τους. Η λειτουργία ενός απομακρυσμένου και, ακόμη περισσότερο, αδιαφανούς οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, που μπορεί να απέχει δεκάδες χιλιόμετρα από τις κοινότητες και τους μικρούς δήμους, με τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου να πραγματοποιούνται κατ' ουσία εν κρυπτώ, αποκλείει την άσκηση έστω και ενός υποτυπώδους ελέγχου στο έργο τους. Οι νέοι υπερδήμοι ευνοούν τη δημιουργία ενός επαγγελματοποιημένου σώματος τοπικών πολιτικών, που, όντας οι εκλεκτοί κομματικών μηχανισμών ή δρώντας κατ' εντολή ισχυρών οικονομικών συμφερόντων, θα νέμονται κατά αποκλειστικότητα την τοπική εξουσία.

Οι διευρυμένοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, έχοντας εξασφαλίσει τη ροή των κονδυλίων της ΕΕ, μπορούσαν πλέον απερίσπαστοι να φέρνουν εις πέρας τα μεγάλα έργα "υποδομής", αγηφώντας πιθανές αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών για επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος. Παράλληλα ο διακηρυγμένος στόχος του κράτους για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του στην τοπική αυτοδιοίκηση χωρίς όμως τους αντίστοιχους πόρους, εναπόθετε τις ευθύνες συντήρησης της περιφέρειας στους νέους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, που απαντούσαν ήδη με την αύξηση της δημοτικής φορολογίας και την ιδιωτικοποίηση των δημοτικών υπηρεσιών. Οι νέοι απρόσωποι διοικητικοί μηχανισμοί συνέλλεγαν τα υπέρογκα δημοτικά τέλη για έργα που θα πραγματοποιούνταν κυρίως στις έδρες των νέων δήμων, παρέδιδαν υπηρεσίες και έργα στους ντόπιους επιχειρηματίες εργολάβους και επισφράγιζαν την πλήρη υπαγωγή των μικρότερων μονάδων στις επιλογές (περιβάλλον, νέες εργασιακές σχέσεις, έργα) της διοίκησης του κράτους. Συμπερασματικά, η εφαρμογή του νόμου "Καποδίστριας" ενδυνάμωσε το κυρίαρχο συγκεντρωτικό μοντέλο, όπως εκφράζεται στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Η αντίσταση των τοπικών κοινωνιών με λιγότερο ή περισσότερο δυναμικές κινητοποιήσεις (καταλήψεις κοινοτικών καταστημάτων και δρόμων, άρνηση προσέλευσης στις κάλπες των δημοτικών εκλογών) συνέχισαν χωρίς όμως να θέτουν στο επίκεντρο της προβληματικής τους το ζήτημα της συμμετοχής όλων των κατοίκων στις αποφάσεις και της εθελοντικής σύμπραξης με άλλες κοινότητες.

1.4 Πρόγραμμα Καλλικράτης

Σχέδιο Καλλικράτης³ είναι το όνομα που δόθηκε από την ελληνική κυβέρνηση σε μια σειρά διοικητικών αλλαγών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το Σχέδιο Καλλικράτης ψηφίστηκε στις 4 Ιουνίου 2010 και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α', αρ. φύλλου 87, 7 Ιουνίου 2010 ως «Νόμος 3852» με το όνομα «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης». Σημαντικό σημείο του σχεδίου είναι η διοικητική μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης μέσω της μείωσης του αριθμού φορέων και συγκεκριμένα:

- Συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και κοινότητες) από 1034 σε 325 Δήμους.
  - Συνένωση περίπου 6.000 Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων των Δήμων σε λιγότερα από 2000.
  - Αντικατάσταση των 56 νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων σε 13 αιρετές περιφέρειες που θα διαχωρίζονται σε περιφερειακές ενότητες, όμως η Νομαρχία Αθηνών διαιρείται σε τέσσερις περιφερειακές ενότητες, από δύο οι Νομαρχίες Πειραιά, Καβάλας, Κεφαλονιάς και Μαγνησίας και οι Νομαρχίες Κυκλάδων και Δωδεκανήσων από μια περιφερειακή ενότητα ακολουθώντας έτσι τα σημερινά όρια των Περιφερειών.
  - Οι 13 κρατικές περιφέρειες συγκροτήθηκαν σε 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις.
  - Η θητεία του δημάρχου και του περιφερειάρχη μετατράπηκε από τετραετή σε πενταετή με διεξαγωγή των εκλογών ταυτόχρονα με τις Ευρωεκλογές.
- Ο νόμος 3852/2010 άρχισε να ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2011.

---

³ Πηγή: Ο νέος νόμος για την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση

1.5 Λόγοι θεσπίσεως του Προγράμματος Καλλικράτης⁴

Το Σχέδιο Καλλικράτης είναι ουσιαστικά η συνέχεια του Σχεδίου Καποδίστρια του νόμου (2539/97) του Ελληνικού Κράτους-συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους- και πήρε το όνομά του από τον Καλλικράτη, έναν εκ των δυο αρχιτεκτόνων του Παρθενώνα της Ακρόπολης των Αθηνών.

Το όραμα του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός επιτελικού κράτους με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες. Ο στόχος είναι η οργανωμένη άσκηση της εξουσίας με μείωση της γραφειοκρατίας, αποκέντρωση λειτουργιών, εξάλειψη των επικαλύψεων και παράλληλα διεύρυνση της συμμετοχής του πολίτη και ενίσχυση της δημοκρατίας.

Τα Οφέλη για το κράτος και για τον πολίτη είναι :

Για το Κράτος

- Περιορισμός λειτουργικών δαπανών και οικονομίες κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους
- Δημοσιονομική ανάταξη και αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα
- Κίνηση εμπιστοσύνης προς το θεσμό και τον κόσμο της αυτοδιοίκησης.

Για τον Πολίτη

- Καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και αναβάθμιση της καθημερινότητάς του
- Παροχή ποιοτικών και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών
- Καλύτερη πληροφόρηση / Διάχυση της πληροφορία
- Μείωση της σημασίας της απόστασης
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής του πολίτη

---

⁴ Πηγή: www.kallikratis.ypes.gr

1.6 Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος

Σύμφωνα με το Γιάννη Ραγκούση που εισηγήθηκε το πρόγραμμα ως υπουργός Εσωτερικών, κριτήριο ήταν να μην υπάρχει δήμος με πληθυσμό κάτω των 25.000 κατοίκων στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης ή 10.000 για την υπόλοιπη χώρα - εξαιρέσεις έγιναν μόνο για τις ορεινές περιοχές, όπου το πληθυσμιακό κατώτατο όριο τέθηκε στις 2.000, και στα νησιά, όπου προκρίθηκε η λογική «ένας δήμος ανά νησί» (πλην των δύο μεγάλων, Κρήτης και της Εύβοιας). Επίσης οι προβλεπόμενες περικοπές εξόδων που προκύπτουν από το πρόγραμμα, βρίσκονται σε εναρμόνιση με τις γενικότερες δεσμεύσεις της κυβέρνησης Γ.Α. Παπανδρέου απέναντι στους δανειστές της χώρας. Πιο συγκεκριμένα:

	Παλιό καθεστώς	Καθεστώς Καλλικράτη
Δήμοι	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 910 δήμοι και 124 κοινότητες. Οι περισσότεροι είχαν προκύψει από συνενώσεις το 1997 με τον «Καποδίστρια». Διαμορφώθηκαν σε δημοτικά διαμερίσματα.	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Περιορισμός σε 325 δήμους μέσω εθελοντικών ή αναγκαστικών συνενώσεων. Ανάλυση μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών. Διαμορφώθηκαν σε δημοτικές ενότητες, οι οποίες ταυτίζονται ουσιαστικά με τους δήμους που συνενώθηκαν. Αυτές με τη σειρά τους διαμορφώθηκαν σε κοινότητες, οι οποίες ταυτίζονται με τα παλαιά δημοτικά διαμερίσματα.
Νομαρχίες	Δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 57 νομαρχίες και 19 επαρχίες. Ακολουθούσαν το χωρισμό της χώρας σε νομούς, εκτός απ' την Αττική.	Καταργήθηκαν.
Περιφέρειες	Συνολικά 13. Υπεύθυνες για το συντονισμό των ΟΤΑ, τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο. Ο περιφερειάρχης διοριζόταν απ' την κυβέρνηση.	Παρέμειναν στα ίδια γεωγραφικά όρια, αλλά πλέον αποτελούν δευτεροβάθμιους ΟΤΑ με αιρετό περιφερειάρχη και συμβούλιο. Ανάλυση μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών.
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Δεν υπήρχαν	Συνολικά 7. Ο επικεφαλής τους (γενικός γραμματέας) διορίζεται απ' την κυβέρνηση. Ανέλαβαν σε γενικές γραμμές τις αρμοδιότητες των παλαιών περιφερειών.
Δημοτικές επιχειρήσεις	Περίπου 6.000 Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις των Δήμων.	Μειώνονται σε περίπου 1.500 μέσω συνενώσεων ή καταργήσεων.
Χρηματοδότηση ΟΤΑ	Κρατικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, δημοτικά τέλη, ίδιοι πόροι (π.χ. δημοτικές επιχειρήσεις, εκμίσθωση παραλιών και λατομείων κ.ά.)	Παραμένουν τα προηγούμενα. Προστίθεται μερίδιο από κρατικούς φόρους (ΦΠΑ, φορολογία εισοδήματος, φόρο ακίνητης περιουσίας)
Αυτοδιοικητικές εκλογές	Κάθε 4 χρόνια, μήνα Οκτώβριο. Εάν ο πρώτος συνδυασμός δεν συγκέντρωνε 42%, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων	Κάθε 5 χρόνια, μήνα Ιούνιο, μαζί με τις Ευρωεκλογές (εξαιρούνται οι εκλογές του 2010). Απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία για την ανακήρυξη συνδυασμού ως νικητή. Εάν δεν επιτευχθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων.

Πίνακας 1: Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος⁵

⁵ Πηγή: www. wikipedia.org

	Πριν	Τώρα
☛ Δήμοι	1.034	333-347
☛ Νομαρχίες	57	13 (περιφέρειες)
☛ Περιφέρειες	13	7 (διοικήσεις)
☛ Δημοτικοί σύμβουλοι	16.150	8.070
☛ Νομαρχιακοί σύμβουλοι	1.496	703
☛ Νομικά πρόσωπα δήμων	6.000	2.000
☛ Μέλη συμβουλίων δημ. επιχειρήσεων	60.000	20.000
☛ Αιρετοί	50.000	25.000

Εικόνα 1: Στατιστικά δεδομένα σύγκρισης παλαιού και νέου καθεστώτος⁶

1.7 Το Σχέδιο Καποδίστριας δίνει τα ηνία στο Πρόγραμμα Καλλικράτης

Το εγχείρημα των «Καποδιστριακών Δήμων», δεν πέτυχε ως προς τους στόχους που είχαν τεθεί. Η μεταρρύθμιση του «Καποδίστρια» δεν είχε συνοδευτεί από ριζική αλλαγή του πολιτικού και διοικητικού συστήματος των διευρυμένων Δήμων, προκειμένου τα πολιτικά όργανα να αποκτήσουν επιτελικό και προγραμματικό ρόλο στη λειτουργία τους. Επιπλέον, οι «Καποδιστριακοί Δήμοι» δημιουργήθηκαν χωρίς τη διασφάλιση των δομών και διαδικασιών εσωτερικής τους αποκέντρωσης. Τα τοπικά Συμβούλια μέχρι σήμερα έχουν παραμείνει χωρίς πόρους, χωρίς τοπικό πρόγραμμα δράσης, χωρίς ουσιαστική θεσμική λειτουργία, έτσι ώστε να προάγουν τη συμμετοχή και έκφραση των πολιτών.

Σε αυτά ακριβώς τα σημεία, οι θεσμικές αλλαγές που προτείνει το σχέδιο «Καλλικράτης» στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση βρίσκονται, σε γενικές γραμμές, στη σωστή κατεύθυνση. Κρίνεται όμως απαραίτητο να αποσαφηνιστούν τα «θολά σημεία», ειδικά στα ζητήματα χρηματοδότησης και ενίσχυσης της οικονομικής αυτοτέλειας των Νέων Δήμων. Είναι αυτονόητο τέλος ότι η κυβέρνηση πρέπει να αποδώσει στην Αυτοδιοίκηση τα 331 εκατομμύρια ευρώ θεσμοθετημένων πόρων του 2009, τα οποία παρακρατούνται μέχρι σήμερα, για να θεωρηθούν αξιόπιστες οι όποιες διαβεβαιώσεις για τη χρηματοδότηση του «Καλλικράτη».

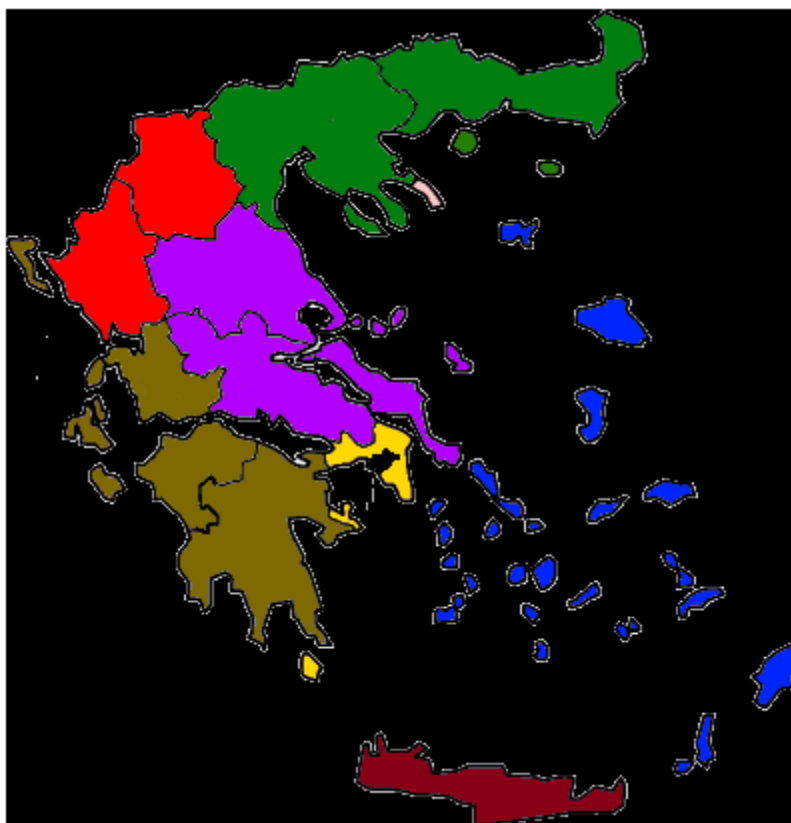
⁶ Πηγή: www.wikipedia.org

2 Κεφάλαιο: Διοικητικές αλλαγές προγράμματος Καλλικράτη

2.1 Διαχωρισμός της Ελλάδας μετά το Πρόγραμμα Καλλικράτης

Με το πρόγραμμα Καλλικράτης εισάγεται ο θεσμός της αποκεντρωμένης διοίκησης που αντικαθιστά τις 13 Περιφέρειες του «Καποδίστρια». Σε αυτές θα μεταφερθούν οι αρμοδιότητες των Περιφερειών που από το Σύνταγμα επιβάλλεται να παραμένουν υπό κεντρική διοίκηση. Οι επικεφαλής τους θα έχουν τον τίτλο του γενικού γραμματέα και θα διορίζονται από την Κυβέρνηση.

Δημιουργούνται επτά διοικήσεις :

Εικόνα 2: Απεικόνιση διοικήσεων⁷

- Διοίκηση Αττικής[1], με έδρα την Αθήνα
- Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης[2], με έδρα τη Θεσσαλονίκη
- Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας[3], με έδρα τα Ιωάννινα

⁷ Πηγή: www.wikipedia.org

- Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας[4], με έδρα τη Λάρισα
- Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου[5], με έδρα την Πάτρα
- Διοίκηση Αιγαίου[6], με έδρα τον Πειραιά
- Διοίκηση Κρήτης[7], με έδρα το Ηράκλειο

Οι 13 περιφέρειες σύμφωνα με τον Καλλικράτη είναι⁸ :

1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Κομοτηνή αποτελείται από 5 νομούς και από 22 δήμους.
2. Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη αποτελείται από 7 νομούς 38 δήμους
3. Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη αποτελείται από 4 νομούς 12 δήμους.
4. Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα αποτελείται από 4 νομούς και 26 δήμους.
5. Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα αποτελείται από 4 νομούς 18 δήμους.
6. Ιονίων νήσων με έδρα την Κέρκυρα αποτελείται από 4 νομούς και 7 δήμους.
7. Δυτικής Ελλάδος με έδρα την Πάτρα αποτελείται από 3 νομούς και 19 δήμους.
8. Στερεά Ελλάδος με έδρα τη Λαμία αποτελείται από 5 νομούς και 24 δήμους.
9. Πελοποννήσου με έδρα την Τρίπολη αποτελείται από 5 νομούς και 26 δήμους.
10. Αττικής με έδρα την Αθήνα αποτελείται από 8 νομούς και 66 δήμους.
11. Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο αποτελείται από 4 νομούς και 24 δήμους.
12. Νοτίου Αιγαίου με έδρα την Ερμούπολη αποτελείται από 2 νομούς και 34 δήμους.
13. Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη αποτελείται από 3 νομούς και 9 δήμους.

(Το Άγιο Όρος είναι το μοναδικό αυτοδιοίκητο τμήμα του ελληνικού κράτους.)

---

⁸ Πηγή: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης

2.2 Αλλαγές στα κυβερνητικά στελέχη των νέων περιφερειών και νέες δυνατότητες που προσφέρει το Πρόγραμμα Καλλικράτης

Σύμφωνα με το νόμο 3852/2010⁹ οι αρμοδιότητες που μεταφέρονται στους Νέους Δήμους, ουσιαστικά αφορούν τις περισσότερες από τις αρμοδιότητες των σημερινών νομαρχιών. Βεβαίως μαζί με τις αρμοδιότητες μεταφέρονται οι αντίστοιχες υπηρεσίες με το προσωπικό τους και τους υφιστάμενους οικονομικούς πόρους (άρθρο 59). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άρθρο 71). Μεταξύ άλλων προβλέπεται:

- Η ηλεκτρονική συνεργασία με άλλους φορείς του δημοσίου στους οποίους ο δήμος παρέχει τα δεδομένα των μητρώων του.
- Υπηρεσίες ηλεκτρονικών συναλλαγών διασυνδεδεμένων με το τραπεζικό σύστημα.
- Πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες (ηλεκτρονική εγγραφή, ραντεβού) μέσω διαδικτύου.

Καινοτόμοι δήμοι ήδη προσφέρουν μεγάλο μέρος των πιο πάνω ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους δημότες τους. Σύμφωνα με το σχέδιο, επανασχεδιάζεται ριζοσπαστικά το σύστημα δημοτικής διακυβέρνησης. Οι προτεινόμενες μεταβολές είναι στη σωστή κατεύθυνση και στο σύνολό τους έχουν προταθεί από το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. από το 2008. Καθιερώνεται η Εκτελεστική Επιτροπή, ως ένα μίνι-υπουργικό συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχει ο δήμαρχος, οι αντιδήμαρχοι και (χωρίς δικαίωμα ψήφου) ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου. Προβλέπονται Ειδικές Επιτροπές Δημοτικού Συμβουλίου με αποφασιστικές (όχι μόνο γνωμοδοτικές) αρμοδιότητες.

2.2.1 Ανακατατάξεις στην εσωτερική διακυβέρνηση των δήμων

Το πρόγραμμα "Καλλικράτης" επιβάλλει μείωση του αριθμού των τοπικών συμβούλων από 5 σε 3 στα διαμερίσματα με πληθυσμό κάτω από 1000 κατοίκους και

---

⁹Πηγή: www.eetaa.gr

από 3 σε 1 στα διαμερίσματα με πληθυσμό κάτω από 500 κατοίκους. Η επιβαλλόμενη μείωση είναι αδικαιολόγητη, καθόσον δεν συμβάλλει στη μείωση δαπανών ή στη δημιουργία πιο ευέλικτων οργάνων. Επιπλέον, στις περιπτώσεις διαμερισμάτων με πληθυσμό κάτω από 500 κατοίκους πρακτικά αντικαθιστά το τοπικό συμβούλιο, ένα συλλογικό όργανο, με έναν και μοναδικό τοπικό εκπρόσωπο.

Ο πρόεδρος κάθε τοπικού συμβουλίου θα διαχειρίζεται, με το σύστημα της πάγιας προκαταβολής, τοπικό προϋπολογισμό, ανάλογο με τον πληθυσμό του κάθε διαμερίσματος, για την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα βλαβών στο οδικό δίκτυο και στα δημοτικά κτίρια.

Τα τοπικά συμβούλια θα εκλέγονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Υποψήφιος μπορεί να είναι κάθε ανεξάρτητος δημότης, χωρίς να ανήκει απαραίτητα σε κάποια δημοτική παράταξη. Με αυτόν τον τρόπο καταβάλλεται προσπάθεια να κρατηθούν τα τοπικά συμβούλια μακριά από την επικίνδυνη κομματικοποίηση και παραταξιακή ταύτιση.

Βεβαίως, έτσι εμφανίζεται ο «κίνδυνος» μια δημοτική πλειοψηφία να έχει την μειοψηφία σε όσα τοπικά συμβούλια αναδειχθούν αξιόλογοι, ανεξάρτητοι τοπικοί σύμβουλοι.

Η Ελλάδα αποκτά πλέον ευρύτερες πρωτοβάθμιες αυτοδιοικητικές μονάδες και πλησιάζει στα δεδομένα των χωρών της Βόρειας Ευρώπης αφού ο μέσος όρος πληθυσμού και έκτασης θα είναι πλέον αρκετά πάνω από το μέσο όρο της ευρωπαϊκής ένωσης. Η δραστική μείωση του αριθμού των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, η αύξηση του μέσου όρου του πληθυσμού και της έκτασης μεταβάλλουν τους όρους οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα της και επιτυγχάνοντας οικονομίες κλίμακας στο λειτουργικό κόστος.

Η οριοθέτηση των νέων δήμων θα πρέπει να ακολουθεί ορθολογικά και αντικειμενικά επιβεβαιώσιμα κριτήρια τόσο χωρικά όσο και πληθυσμιακά, ώστε να διασφαλιστεί η λειτουργικότητα, η συνοχή αλλά και η κοινωνική αποδοχή των νέων δήμων. Το ίδιο ισχύει, βέβαια, και ως προς τον καθορισμό των δημοτικών εδρών. Αυτό το οποίο μένει να επιβεβαιωθεί στη πράξη, που είναι και το βασικό ζητούμενο της όλης μεταρρύθμισης είναι το κατά πόσο επιτυγχάνεται πραγματική βελτίωση της αποτελεσματικότητας προς όφελος του πολίτη. Οι προτεινόμενες λειτουργικές μεταρρυθμίσεις αναμένεται ότι θα καταστήσουν την πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεσματικότερη προς όφελος των αντίστοιχων τοπικών κοινωνιών.

Πρέπει και μέσω της μεταρρύθμισης αλλά και μετέπειτα να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες που παρέχουν οι ΟΤΑ στους πολίτες και στις επιχειρήσεις θα είναι ποιοτικές και θα συμβάλλουν στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών και στην ανάπτυξη της οικείας περιοχής.

Η αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ψηλότερο επίπεδο αποτελούσε ορατή αναγκαιότητα. Η συγκρότηση του δεύτερου βαθμού στο επίπεδο των 13 Περιφερειών, με ταυτόχρονη κατάργηση των νομαρχιών, αποτελεί μια πολύ σημαντική και τολμηρή μεταρρύθμιση η οποία, σε συνδυασμό με την ανάληψη κεντρικού ρόλου για την περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική, μπορεί να προσφέρει ισχυρή ώθηση και διέξοδο στις δημιουργικές δυνάμεις και το αναπτυξιακό δυναμικό της ελληνικής περιφέρειας. Η πολιτική επιλογή για την δημιουργία δευτεροβάθμιων ΟΤΑ εκεί ακριβώς όπου ήδη λειτουργούσε η κρατική περιφέρεια και ασκούσαν την περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική αποτελεί μια εύλογη και ορθολογική απόφαση η οποία περιορίζει τις δυσκολίες και τις απώλειες από την μετάβαση και την λειτουργία σε αυτό το νέο αυτοδιοικητικό και αναπτυξιακό σχήμα. Σταδιακά πάντως θα πρέπει να περιέλθουν στις Περιφέρειες όλες οι αρμοδιότητες που μπορούν να τους ανήκουν εκ του Συντάγματος.

Με το εξεταζόμενο σχέδιο συγκροτείται το αποκεντρωμένο κράτος σε 7 ενότητες, τις αποκαλούμενες «αποκεντρωμένες διοικήσεις». Στις αποκεντρωμένες διοικήσεις εντάσσονται ορισμένες από τις κρατικές αρμοδιότητες, όπως λ.χ. ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός. Η συγκρότηση του μικρού αριθμού των διοικητικών μονάδων του κράτους μπορεί και πρέπει να σημαίνει ώθηση για ισχυρότερη αποκέντρωση προς την αυτοδιοίκηση και κατ' επέκταση προς τις τοπικές και περιφερειακές κοινωνίες.

Ωστόσο, η μεταφορά αρκετών και σημαντικών αρμοδιοτήτων στη νέα αιρετή Περιφέρεια, σε συνδυασμό με την δημιουργία μιας αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας θέτει επιτακτικά το ζήτημα του λειτουργικού περιεχομένου και της εμβέλειας των νέων αποκεντρωμένων διοικήσεων. Τα μεγέθη αυτών των αποκεντρωμένων διοικήσεων, οι οποίες προορίζονται να αποτελέσουν τις ενότητες όπου θα ανασυγκροτηθεί η γενική αποκεντρωμένη διοίκηση του κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 101 παρ. 1 και 3 του Συντάγματος, προσφέρουν τις δυνατότητες για επανένταξη των κλαδικών αποκεντρωμένων υπηρεσιών (λ.χ. εκπαίδευσης, υγείας, πολιτισμού κλπ.) στο νέο, ευρύτερο και ισχυρότερο σχήμα, έτσι ώστε να

αποκατασταθεί και η διακλαδική ενότητα και ο συντονισμός της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης

Με το σχέδιο νόμου επιχειρείται η αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης στους δήμους, καθώς και η θεμελίωση ενός αντίστοιχου συστήματος στις αυτοδιοικούμενες περιφέρειες. Έτσι, τόσο στους δήμους όσο και στις περιφέρειες δημιουργείται, ως νέο «κυβερνητικό όργανο», η εκτελεστική επιτροπή, με στόχο τον συντονισμό, την παρακολούθηση, τη διαρκή αξιολόγηση και την λογοδοσία των εκτελεστικών οργάνων του δήμου και της περιφέρειας.

Στους δήμους, η δημαρχιακή επιτροπή αναβαθμίζεται και μετονομάζεται εύστοχα σε οικονομική επιτροπή, ενώ δημιουργείται επιτροπή ποιότητας ζωής με σχετικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα χωροθετήσεων, περιβάλλοντος και αδειοδοτήσεων επιχειρήσεων. Η τελευταία, δε, αναμένεται να αποσυμφορήσει σημαντικά τα δημοτικά συμβούλια, ιδίως στους μεγαλύτερους δήμους. Μέριμνα πρέπει να ληφθεί για την ανάδειξη της τουριστικής προσφοράς της χώρας ως βασικής παραμέτρου κατά το σχεδιασμό των νέων οργάνων.

Το σχέδιο νόμου, πάντως, πέρα από τη συμμετοχή της ελάσσονος αντιπολίτευσης στο προεδρείο του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου, δεν περιλαμβάνει εκτενέστερες ρυθμίσεις για την συστηματικότερη λειτουργία των αιρετών συμβουλίων, όπως λ.χ. ρυθμίσεις που θα ενίσχυαν τον ελεγκτικό ρόλο του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου, όπως θα αναμενόταν ενόψει των νέων μεγαλύτερων και ισχυρότερων πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων ΟΤΑ. Αφήνεται έτσι το ζήτημα της ειδικότερης οργάνωσης και λειτουργίας των αιρετών αντιπροσωπευτικών οργάνων της αυτοδιοίκησης στην ειδικότερη ρύθμιση με κανονισμούς των ίδιων των ΟΤΑ και στην καλή θέληση των ίδιων των αιρετών (και ιδίως των πλειοψηφιών) για αποτελεσματικό έλεγχο της διοίκησης από το τοπικό αντιπροσωπευτικό σώμα.

Ορθότερο θα ήταν να φροντίσει απευθείας ο ίδιος ο νόμος για την αναβάθμιση και καλύτερη οργάνωση των αιρετών συμβουλίων και ιδίως των ελεγκτικών τους λειτουργιών, κατά το πρότυπο του κοινοβουλίου. Σημαντική ενίσχυση προσφέρει το σχέδιο νόμου και στο σύστημα «εσωτερικής αποκέντρωσης» των ΟΤΑ, ιδίως στον πρώτο βαθμό. Με την απονομή εκ του νόμου αρμοδιοτήτων στα τοπικά όργανα, την συμμετοχή των προέδρων τους στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων (με δικαίωμα ψήφου όταν λαμβάνονται αποφάσεις για την τοπική ή δημοτική κοινότητα), την δέσμευση οικονομικών πόρων, την τοπική λειτουργία

υπηρεσιών, τους θεσμούς των αντιδημάρχων και των αντιπεριφερειάρχων με τοπική αρμοδιότητα κ.ο.κ., ο νομοθέτης επιχειρεί την αναβάθμιση της δημοτικής αποκέντρωσης, η οποία όμως αναμένεται να δοκιμασθεί και να επιβεβαιωθεί ή να διαψευσθεί στην πράξη.

2.2.2 Νομικά πρόσωπα

Στο πλαίσιο της συγχώνευσης των νομικών προσώπων των δήμων¹⁰ προβλέπεται πως κάθε νέος δήμος μπορεί να έχει έως δύο νομικά πρόσωπα- ένα για τους τομείς κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος- ενώ για δήμους πάνω από 300.000 κατοίκους προβλέπεται η διατήρηση τεσσάρων νομικών προσώπων και συγκεκριμένα δύο ανά κατηγορία. Ωστόσο, εάν ο ίδιος δήμος διαθέτει κοινωφελή δημοτική επιχείρηση, τότε επιτρέπεται η διατήρηση μόνον ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Παράλληλα, κάθε δήμος μπορεί να έχει και ένα νομικό πρόσωπο για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα. Όσον αφορά τις δημοτικές επιχειρήσεις, αυτές περιορίζονται σε μία κοινωφελή, μία ύδρευσης αποχέτευσης, μία ανώνυμη εταιρεία όπου υπήρχε και μία επιχείρηση ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού.

Οι σχολικές επιτροπές ειδικά για τις σχολικές επιτροπές συγχωνεύονται σε δύο νομικά πρόσωπα, ένα για τις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και ένα για τις μονάδες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σε δήμους με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων μπορούν να συσταθούν σχολικές επιτροπές για κάθε δημοτικό διαμέρισμα.

Το μόνιμο προσωπικό και το προσωπικό αορίστου χρόνου που απασχολούνται σήμερα στα νομικά πρόσωπα και τις δημοτικές επιχειρήσεις θα μεταταχθεί υποχρεωτικά στις νέες, μειωμένες δομές που θα διαμορφωθούν. Ειδικά σε περίπτωση που υπάρξει πλεονάζον προσωπικό από τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατή η απόσπασή τους σε άλλες υπηρεσίες του δήμου, με απόφαση του συμβουλίου.

2.2.3 Τέλος στο δημαρχοκεντρικό σύστημα

---

¹⁰ Πηγή: www.anoihtipoli.gr

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ του σημερινού δημαρχοκεντρικού συστήματος επιχειρείται με τον «Καλλικράτη» μέσα από τη σύσταση 6 νέων δομών. Ειδικότερα, στους δήμους θα λειτουργεί στα πρότυπα της κυβερνητικής επιτροπής Εκτελεστική Επιτροπή αποτελούμενη από τον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους, αρμόδια για όλους τους τομείς πολιτικής.

Τα οικονομικά του δήμου θα περνούν πλέον από τη δικαιοδοσία της Οικονομικής Επιτροπής, η οποία θα απαρτίζεται από τον αρμόδιο αντιδήμαρχο και από 6 έως 10 μέλη ανάλογα με το μέγεθος του δημοτικού συμβουλίου. Ανάλογος θα είναι ο τρόπος συγκρότησης της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, που προβλέπεται για δήμους άνω των 10.000 κατοίκων και θα αναλάβει ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας και προστασίας του περιβάλλοντος.

Γνωμοδοτικό όργανο σε δήμους πάνω από 10.000 κατοίκους θα είναι η νέα Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, αποτελούμενη από 25 έως 50 μέλη- εκπροσώπους φορέων της τοπικής κοινωνίας και δημότες. Καταγγελίες και αναφορές πολιτών για κακοδιοίκηση στους δήμους θα δέχεται ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, ο οποίος θα είναι πρόσωπο κύρους και θα επιλέγεται σε δήμους άνω των 20.000 κατοίκων από τα 2/3 του δημοτικού συμβουλίου.

2.2.4 Πρόγραμμα Καλλικράτης και προσωπικό. Μετατάξεις-Απολύσεις¹¹

Τα πάνω κάτω έρχονται για τους εργαζομένους σε δήμους, νομαρχίες και κρατικές περιφέρειες με τον «Καλλικράτη», ο οποίος θα σημάνει σειρά μετατάξεων για το μόνιμο και αορίστου χρόνου προσωπικό, καθώς και απολύσεις για συμβασιούχους των οποίων ολοκληρώνεται η σύμβαση.

Προσωπικό των νέων δήμων θα αποτελούν πλέον οι υπάλληλοι των δήμων και κοινοτήτων που θα συγχωνευθούν και οι οποίοι είναι μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Το προσωπικό αυτό θα καταλάβει θέσεις αντίστοιχης κατηγορίας, κλάδου ή ειδικότητας.

Μέσα σε έναν μήνα από την ανάληψη καθηκόντων από τις νέες δημοτικές αρχές- δηλαδή μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου 2011- θα εκδίδεται διαπιστωτική πράξη

---

¹¹ Πηγή: www.madata.gr

του δημάρχου με την οποία το προσωπικό αυτό θα κατοχυρώνεται ως προσωπικό του νέου δήμου με την ίδια σχέση εργασίας.

Παράλληλα, μέσα σε ένα εξάμηνο από την αρχή του 2011 θα πρέπει να έχουν καταρτιστεί και οι νέοι οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας των νέων δήμων, όπου θα προβλέπονται όλες οι θέσεις του προσωπικού.

Οι νέοι δήμοι θα ενισχυθούν και με προσωπικό από τις σημερινές νομαρχίες. Όπως προβλέπεται στον «Καλλικράτη», οι μόνιμοι και αορίστου χρόνου εργαζόμενοι των οργανικών μονάδων (διευθύνσεων, τμημάτων, αυτοτελών τμημάτων, γραφείων και αυτοτελών γραφείων) νομαρχιών, αρμοδιότητες των οποίων θα ασκούνται πλέον από τους δήμους, θα μεταταχθούν.

Εντός ενός μηνός από τη δημοσίευση του νόμου, οι εργαζόμενοι αυτοί θα κληθούν να υποβάλουν προς τον νομάρχη αίτηση μετάταξής στον δήμο της έδρας του νομού. Η διαδικασία μετάταξης επικυρώνεται με την έκδοση σχετικής απόφασης του γενικού γραμματέα της οικείας περιφέρειας μέσα σε διάστημα δύο μηνών από τη δημοσίευση του «Καλλικράτη» και η απόφαση αυτή θα έχει έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 2011.

Ωστόσο, ορίζεται πως εάν δεν καλυφθούν οι θέσεις με την εθελοντική διαδικασία μετάταξης, τότε όσοι υπάλληλοι απασχολούνταν στις συγκεκριμένες μονάδες κατά την 1η/1/2010 θα μετατάσσονται υποχρεωτικά στον αντίστοιχο δήμο της έδρας του νομού και θα αρχίσουν να εργάζονται εκεί από τις αρχές του επόμενου έτους.

Ανάλογη πρόβλεψη υπάρχει και για το προσωπικό των σημερινών νομαρχιών, το οποίο από την 1η Ιανουαρίου 2011 θα αποτελεί αυτοδίκαια προσωπικό των νέων αιρετών περιφερειών και κατατάσσεται σε θέσεις αντίστοιχης κατηγορίας, κλάδου ή ειδικότητας.

Και σε αυτήν την περίπτωση, οι νέες περιφέρειες προβλέπεται να ενισχυθούν με μετατάξεις εργαζομένων που απασχολούνται σήμερα στις κρατικές περιφέρειες. Η διαδικασία θα είναι ίδια με αυτή για τις μετατάξεις των εργαζομένων νομαρχιών προς τους δήμους. Μόνη διαφορά αποτελεί πως η έναρξη ισχύος εφαρμογής της απόφασης του γενικού γραμματέα της περιφέρειας για τη μετάταξη δεν θα είναι η 1η Ιανουαρίου, αλλά η 1η Ιουλίου 2011.

2.2.4.1 Εργαζόμενοι σε δημοτικές επιχειρήσεις

Ανάλογη διαδικασία συγχωνεύσεων θα υπάρξει και για τις δημοτικές επιχειρήσεις. Όσον αφορά το προσωπικό¹² που υπηρετεί σε αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, θα μεταφέρεται στη νέα επιχείρηση που θα προκύψει και θα κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις έπειτα από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Όπως επισημαίνεται, ο χρόνος υπηρεσίας του προσωπικού στις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

Τυχόν πλεονάζον προσωπικό των δημοτικών επιχειρήσεων θα μεταφέρεται έπειτα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου σε άλλα νομικά πρόσωπα με την ίδια σχέση εργασίας και θα υπόκειται ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής στις συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν για το προσωπικό των νομικών προσώπων όπου θα υπηρετούν πλέον.

Το πλεονάζον αυτό προσωπικό που θα μεταφερθεί σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου θα κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας και αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας, ενώ ορίζεται πως οι θέσεις αυτές θα καταργούνται με την αποχώρηση των υπαλλήλων. Αντίστοιχες προβλέψεις υπάρχουν στο προσχέδιο «Καλλικράτης» και για το προσωπικό που υπηρετεί στις Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και οι οποίες επίσης θα συγχωνευθούν σε μία ανά νέο δήμο.

2.2.4.2 Οι προσλήψεις στις περιφέρειες

Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου θα γίνονται όλες οι προσλήψεις μόνιμου προσωπικού¹³, ειδικού επιστημονικού προσωπικού, καθώς και του τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού. Κάθε σχετική απόφαση θα πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση για την εξασφάλιση των αναγκαίων πιστώσεων, ώστε να καλυφθούν οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού.

---

¹² Πηγή: www.eetaa.gr

¹³ Πηγή: www.eetaa.gr

Η πλήρωση των θέσεων θα γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια του νόμου Πεπονή και θα εκδίδεται ανακοίνωση που θα περιλαμβάνει τις οργανικές θέσεις για τις οποίες προορίζεται το προσωπικό, τον αριθμό των προκυρησσόμενων θέσεων κατά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα και τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων. Ο διορισμός γίνεται με απόφαση του περιφερειάρχη, ενώ για τη δοκιμαστική υπηρεσία και τη διαδικασία μονιμοποίησης ισχύουν οι διατάξεις που ήδη περιλαμβάνονται στον Υπαλληλικό Κώδικα.

Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» προβλέπεται μία σειρά ειδικών θέσεων για κάθε νέα αιρετή περιφέρεια της χώρας. Συγκεκριμένα, σε κάθε περιφέρεια συνίσταται θέση Εκτελεστικού Γραμματέα, ο διορισμός του οποίου γίνεται ύστερα από δημόσια προκήρυξη. Οι υποψήφιοι πρέπει να κατέχουν πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ και να διαθέτουν αξιόλογη διοικητική εμπειρία.

Στις θέσεις αυτές μπορούν να τοποθετηθούν και υπάλληλοι ή λειτουργοί του δημόσιου τομέα ανεξάρτητα από τη σχέση με την οποία υπηρετούν, με εξαίρεση εργαζομένους που υπηρετούν στην ίδια περιφέρεια όπου προκηρύσσεται η θέση. Οι αποδοχές του Εκτελεστικού Γραμματέα είναι ίσες με τα 2/3 της αντιμισθίας του περιφερειάρχη.

Παράλληλα, σε κάθε περιφέρεια συνιστώνται 3 θέσεις ειδικών συμβούλων ή επιστημονικών ή ειδικών συνεργατών για την κάλυψη αναγκών του περιφερειάρχη και μία αντίστοιχη θέση για κάθε αντιπεριφερειάρχη.

Για να καταλάβουν τις θέσεις αυτές, οι ενδιαφερόμενοι απαιτείται να έχουν πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ και η πρόσληψή τους γίνεται με ειδική σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι είναι δικηγόροι, θα πρέπει να αναστείλουν την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, ενώ η ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία θεωρείται ασυμβίβαστη με την κατάληψη των συγκεκριμένων θέσεων. Ανά περιφέρεια θα προβλέπονται επίσης δύο θέσεις δημοσιογράφων με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, για την πρόσληψη των οποίων δεν απαιτείται η έγκριση της αρμόδιας τριμελούς υπουργικής επιτροπής.

2.2.4.3 Οι διαδικασίες μετακίνησης του προσωπικού

Με τη συγκρότηση των νέων δομών δήμων και αιρετών περιφερειών¹⁴ - και αφού ολοκληρωθεί η μεταφορά προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών τους, θα τεθούν σε ισχύ και ρυθμίσεις για τον τρόπο που θα πραγματοποιούνται στο εξής οι μετατάξεις και οι αποσπάσεις των δημοτικών και περιφερειακών υπαλλήλων.

Στο πλαίσιο αυτό, το προσχέδιο «Καλλικράτης» αναφέρει πως επιτρέπεται η μετάταξη υπαλλήλων περιφερειών σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις υπηρεσιών του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δήμων και το αντίστροφο.

Η μετάταξη θα γίνεται έπειτα από προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των υπηρεσιακών συμβουλίων ή των συλλογικών οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων τόσο του φορέα της οργανικής θέσης, όπου υπηρετεί ο υπάλληλος, όσο και του φορέα υποδοχής. Ειδικότερα ο φορέας υποδοχής συνεκτιμά την καταλληλότητα του υποψηφίου για την άσκηση των καθηκόντων της θέσης στην οποία ζητά να μεταταγεί σε συνδυασμό με τις ανάγκες της υπηρεσίας.

Για μετάταξη σε υπηρεσίες του Δημοσίου απαιτείται κοινή απόφαση του υπουργού Εσωτερικών και του οικείου υπουργού έπειτα από σύμφωνη γνώμη των υπηρεσιακών συμβουλίων και των δύο πλευρών. Σε περίπτωση που για την ίδια θέση υποβληθούν περισσότερες από μία αιτήσεις για μετάταξη, το υπηρεσιακό συμβούλιο του φορέα υποδοχής θα λάβει υπόψη κατά την επιλογή την απόδοση των υπαλλήλων, τον χρόνο συνολικής υπηρεσίας στον βαθμό και τον κλάδο, καθώς και τα υπόλοιπα στοιχεία του προσωπικού τους μητρώου.

Όσον αφορά τις αποσπάσεις, θα γίνονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ο Υπαλληλικός Κώδικας. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια της απόσπασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2 έτη, ενώ ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου μπορεί να παραταθεί για έναν ακόμη χρόνο.

2.2.5 Ποιες είναι οι αμοιβές

Ως προς τις αμοιβές των αιρετών, οι δήμαρχοι σε περιοχές άνω των 100.000 κατοίκων θα λαμβάνουν αποδοχές ίσες με εκείνες του γενικού γραμματέα

---

¹⁴ Πηγή: www.eetaa.gr

υπουργείου, ενώ το 80% των αποδοχών αυτών θα αναλογεί σε δημάρχους περιοχών 20.000 έως 100.000 κατοίκων και το 60% για δήμους κάτω των 20.000 κατοίκων.

Ισόποση με τις αποδοχές, τα έξοδα παράστασης, τα επιδόματα και τις προσαυξήσεις γενικού γραμματέα υπουργείου θα είναι και η αμοιβή των περιφερειάρχων. Οι αντιδήμαρχοι λαμβάνουν το 50% της αντιμισθίας που αναλογεί στον δήμαρχο, οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το 40% αυτής, ενώ οι αντιπεριφερειάρχες και οι πρόεδροι περιφερειακών συμβουλίων το 75%.

Δικό τους προϋπολογισμό θα έχουν οι τοπικές ή δημοτικές κοινότητες, όπως θα ονομάζονται τα σημερινά τοπικά διαμερίσματα ή οι δήμοι, που βάσει του σχεδίου θα συνενωθούν. Ειδικότερα, για περιοχές μέχρι 2.000 κατοίκους θα λέγονται τοπικές κοινότητες και σε περιοχές άνω των 2.000 κατοίκων δημοτικές κοινότητες, και θα προβλέπεται εκλογή και τοπικών συμβούλων από αυτές.

Στις τοπικές κοινότητες θα εκλέγεται ένα μέλος εάν διαθέτουν έως 200 κατοίκους και 3 μέλη για 201 έως 2.000 κατοίκους. Αντιστοίχως, στις δημοτικές κοινότητες θα εκλέγονται 5 μέλη σε περίπτωση που έχουν 2.000 έως 10.000 κατοίκους, 11 μέλη για 10.001 έως 50.000 κατοίκους και 15 μέλη για 50.001 κατοίκους και άνω.

Έρχονται μαζικές μετακινήσεις προσωπικού ΜΕ 223 ΝΕΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ θα ενισχυθούν οι δήμοι μετά τον «Καλλικράτη», ενώ για τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις το σχέδιο προβλέπει τη μεταφορά 304 νέων αρμοδιοτήτων. Με την αναδιάρθρωση αυτή των αρμοδιοτήτων θα υπάρξουν μαζικές μετακινήσεις και προσωπικού.

Συγκεκριμένα, το προσωπικό των νομαρχιών μετατάσσεται υποχρεωτικά από την αρχή του 2011 στις νέες περιφέρειες, με εξαίρεση όσους υπηρετούν σε δομές οι οποίες θα περάσουν στη δικαιοδοσία των δήμων. Οι εργαζόμενοι αυτοί θα κληθούν εντός ενός μηνός από τη δημοσίευση του «Καλλικράτη» να εκφράσουν ενδιαφέρον για εθελοντική μετάταξη στους δήμους. Εάν δεν καλυφθούν οι ανάγκες εντός δύο μηνών, θα εφαρμοστούν υποχρεωτικές μετατάξεις και οι υπάλληλοι θα βρίσκονται στις νέες θέσεις από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Ανάλογες μετατάξεις προβλέπονται και για το προσωπικό υπηρεσιών που θα μεταφερθούν από τις σημερινές κρατικές περιφέρειες στις αιρετές δομές. Αρχικά και για αυτούς ισχύει η δυνατότητα εθελοντικής μετάταξης εντός μηνός. Ωστόσο, στην περίπτωση που στη συνέχεια υπάρξουν υποχρεωτικές μετατάξεις, αυτές θα γίνουν μετά την 1η Ιουλίου 2011. Παράλληλα, από την 1η Ιανουαρίου 2011 όσα ΚΕΠ

λειτουργούσαν σε νομαρχίες θα μεταφερθούν στους δήμους, στους οποίους ήταν εγκατεστημένα μαζί με το προσωπικό τους.

2.2.6 Χρονοδιάγραμμα Προγράμματος Καλλικράτη

Το χρονολόγιο της μεταρρύθμισης, σύμφωνα με τα στοιχεία της εφημερίδας «Καθημερινή, φύλλο Κυριακής 16-5-2010», είναι ως εξής :

1. Μέχρι τέλος του 2010 πρέπει να συνταχθούν οι οργανισμοί στις περιφέρειες και τις αποκεντρωμένες διοικήσεις και να έχουν επιμορφωθεί οι εργαζόμενοι.
2. Από την **1/1/2011** θα ασκούνται 92 από τις περίπου 200 πρόσθετες από μεταφορά αρμοδιότητες των νέων δήμων.
3. Μέχρι τον **Φεβρουάριο του 2011** πρέπει να έχουν ξεκινήσει οι μετατάξεις προσωπικού και μέχρι τέλος Ιουνίου του 2011 να έχουν καταρτιστεί οι θέσεις προσωπικού.
4. Μέχρι **28-2-2011** θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των οικονομικών των ΟΤΑ, αλλά και των υποδομών στέγασης (δήμων και περιφερειών).
5. Μέχρι τον **Μάρτιο του 2011** θα πρέπει να έχουν καταργηθεί και συγχωνευθεί ΝΠΔΔ και Δημοτικές Επιχειρήσεις.
6. Μέχρι τον **Ιούνιο του 2011** θα πρέπει να έχουν συνταχθεί οι Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ) των νέων δήμων.
7. Μέχρι τις **30/6/2011** πρέπει να έχουν εκδοθεί Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις και Εγκύκλιοι για τον «Καλλικράτη».
8. Μέχρι τις **31/12/2012** πρέπει οι νέοι δήμοι να έχουν συγκροτήσει οργανισμούς και υπηρεσιακές μονάδες για 11 συγκεκριμένους τομείς.
9. Μέχρι την **31/1/2013** θα πρέπει να έχουν μεταφερθεί και να ασκούνται και οι υπόλοιπες αρμοδιότητες των νέων δήμων.

Αέρα ανανέωσης στους νέους δήμους και τις περιφέρειες φιλοδοξεί να φέρει ο «Καλλικράτης», καθώς ανοίγει τον δρόμο για νέους και παρέχει τη δυνατότητα να είναι υποψήφιοι σύμβουλοι όσοι έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, σε αντίθεση με το 21ο που προβλέπει το σημερινό εκλογικό σύστημα.

Υποψήφιοι θα μπορούν να είναι και ομογενείς ή νόμιμοι μετανάστες, με εξαίρεση το αξίωμα του δημάρχου για το οποίο παραμένει εξάλλου και το ηλικιακό όριο των 21 ετών. Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνονται στο πολυσέλιδο προσχέδιο του «Καλλικράτη», το οποίο δόθηκε από τον υπουργό Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση για διαβούλευση σε δημάρχους και νομάρχες.

Σύμφωνα με το προσχέδιο, ο καθορισμός των εδρών ανά εκλογική περιφέρεια- δηλαδή οι πρώην δήμοι που θα συνενωθούν σε νέους ή οι σημερινές νομαρχίες οι οποίες θα αποτελέσουν διαμερίσματα των αιρετών περιφερειών θα καθοριστεί με απόφαση του υπουργού Εσωτερικών και θα γίνει αναλογικά με τον πληθυσμό κάθε περιοχής.

Τόσο ο δήμαρχος όσο και οι αντιδήμαρχοι θα είναι υποχρεωμένοι να κατοικούν στον δήμο εκλογής τους, με εξαίρεση αυτούς των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Παράλληλα προβλέπεται πως οι δήμαρχοι σε περιοχές άνω των 10.000 κατοίκων θα πρέπει να αναστείλουν κάθε άλλη επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Με επιλογή του δημάρχου θα τοποθετούνται οι αντιδήμαρχοι, ο αριθμός των οποίων διαφοροποιείται ανάλογα με τον πληθυσμό κάθε δήμου. Σε δήμους με πληθυσμό έως 5.000 κατοίκους θα ορίζονται έως δύο αντιδήμαρχοι, σε δήμους με πληθυσμό από 5.001 έως 20.000 κατοίκους θα ορίζονται έως τρεις, σε δήμους 20.001 έως 50.000 κατοίκων θα ορίζονται τέσσερις αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους από 50.001 έως 100.000 κατοίκους θα τοποθετούνται έξι αντιδήμαρχοι και σε δήμους από 100.001 κατοίκους και άνω οκτώ αντιδήμαρχοι. Αντιθέτως, δεν θα διορίζονται οι νέοι αντιπεριφερειάρχες, αλλά θα ανακοινώνονται μαζί με τον υποψήφιο περιφερειάρχη πριν από τις εκλογές και θα αντιστοιχούν στον αριθμό των διαμερισμάτων κάθε περιφέρειας.

2.2.7 Έλεγχος των ΟΤΑ

Το Κράτος για να ελέγχει τους νέους ΟΤΑ¹⁵, χωρίς ωστόσο να θίγει την διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια, προβαίνει στην σύσταση επτά Αποκεντρωμένων Μονάδων Διοίκησης. Στην έδρα της κάθε αποκεντρωμένης

---

¹⁵ Πηγή: www.kallikratis.ypes.gr

διοίκησης ιδρύεται αυτοτελής υπηρεσία εποπτείας ΟΤΑ που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό. Η εν λόγω υπηρεσία είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών. Προϊστάμενος της υπηρεσίας αυτής είναι ο Ελεγκτής Νομιμότητας. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων Δήμων και Περιφερειών αποστέλλονται, εντός 15ημέρου από την συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου, υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας εντός αποκλειστικής προθεσμίας 40 ημερών ελέγχει την νομιμότητα και εκδίδει την ειδική πράξη, ενώ εντός 2 μηνών από την έκδοση ή δημοσίευση της απόφασης του συλλογικού ή μονομελούς οργάνου, δύναται αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει την απόφαση αυτή για λόγους νομιμότητας.

Πλέον της παραπάνω διαδικασίας ελέγχου επεκτείνεται ο έλεγχος των δαπανών και των λογαριασμών των δήμων, των ΝΠΔΔ αυτών, των κοινωφελών επιχειρήσεων τους, των επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης και των δημοτικών ΑΕ του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων Κοινοτήτων (ΚΔΚ), ανεξαρτήτως πληθυσμού, στον προληπτικό και στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ειδικότερα, το περιεχόμενο του κατασταλτικού ελέγχου θα αφορά στην τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, του λογιστικού συστήματος, της ορθής ενημέρωσης των λογαριασμών, της απόδοσης των οφειλών, της νόμιμης λήψης δανείων κλπ.

Με τον νέο νόμο (άρθρο 277) εντάσσεται επίσης στην αρμοδιότητα του επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι υπεύθυνος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών του δήμου, η παρακολούθηση της κανονικής είσπραξης των εσόδων των ΟΤΑ και των ΝΠ τους και η άσκηση έλεγχου για την είσπραξη των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών και προστίμων σε βάρος τρίτων. Σε περίπτωση αδράνειας είσπραξης ενημερώνεται ο Γεν. Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ο Ελεγκτής Νομιμότητας για την εκδήλωση ενεργειών τους. Εάν η αδράνεια συνεχίζεται και οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων του δήμου, των ΝΠ ή των προϊσταμένων των υπηρεσιών αυτών, τα αιρετά πρόσωπα παραπέμπονται στην επιτροπή του άρθρου 141 του ΚΔΚ για προσωπικό καταλογοισμό για κάθε θετική ζημιά και οι υπάλληλοι των υπηρεσιών στο Ελεγκτικό Συνέδριο, για καταλογοισμό.

2.2.8 Συλλογικότητα και διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων

Προκειμένου, να ενισχυθεί η συλλογικότητα στην λήψη αποφάσεων και η αποτελεσματικότητα με την τεχνοκρατική αντιμετώπιση των θεμάτων, αλλά και να περιορισθούν φαινόμενα αδιαφάνειας οι ΟΤΑ α' βαθμού (Δήμοι) θα διοικούνται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και τον Δήμαρχο.

Επιπρόσθετα για να επιτευχθεί, η συμμετοχή των πολιτών στην διαβούλευση, πριν την λήψη των αποφάσεων, η διαφανής άσκηση της εξουσίας, αλλά και η υποχρεωτική λογοδοσία όποιου ασκεί δημόσια εξουσία, θεσπίζεται η υποχρεωτική συγκρότηση Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης και ο ορισμός Συμπαραστάτη Δημότη και Επιχείρησης. Στην Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, που δύναται να αριθμεί από 25-50 μέλη, συμμετέχουν, εκτός από τον Δήμαρχο ως Πρόεδρο, εκπρόσωποι των φορέων της τοπικής κοινωνίας, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων εργοδοτών, εργαζομένων και επαγγελματικών συλλόγων κ.ο.κ.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής καλούνται κατά περίπτωση και συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι αρμόδιων κρατικών αρχών, των τοπικών οργανώσεων πολιτικών κομμάτων, καθώς και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, μετά από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και τουλάχιστον μία φορά κάθε τρεις (3) μήνες για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση και έχει συμβουλευτικές-γνωμοδοτικές αρμοδιότητες. Στους δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιλέγεται, κατόπιν προκηρύξεως που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας, ως συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης.

Ο Συνήγορος του Δημότη και της Επιχείρησης αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών / συναλλασσόμενων με το δήμο και διοίκησης του δήμου, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ο νέος αυτός θεσμός δεν υποκαθιστά τον «Συνήγορο του Πολίτη», αλλά είναι ένας καθαρά τοπικός θεσμός, ο οποίος αναμένεται να συνεισφέρει αποφασιστικά στη βελτίωση της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με τους πολίτες.

Μία ακόμη καινοτομία του νέου προγράμματος αποτελεί η δημιουργία από τους νέους δήμους ειδικού αυτοτελούς γραφείου, το οποίο θα υπάγεται απευθείας στον δήμαρχο και θα στελεχώνεται από υπαλλήλους του δήμου που διαθέτουν τις γνώσεις και την διοικητική εμπειρία προκειμένου να, προσφέρουν κατ' οίκον υπηρεσίες στους δημότες που έχουν αντικειμενική αδυναμία πρόσβασης στις υπηρεσίες του δήμου ή των ΚΕΠ.

3 Κεφάλαιο: Αρμοδιότητες δήμων και κοινοτήτων

3.1 Κοινοτικές και δημοτικές αρμοδιότητες

Σύμφωνα με τον νόμο 3463/2006 άρθρο 75 οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Από 1-1-2011 οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν επιπλέον αρμοδιότητες, πέραν των ήδη ανατεθέντων, οι οποίες ασκούνταν από τις νομαρχίες ή και άλλες δημόσιες υπηρεσίες. Οι τομείς που αφορούν οι εν λόγω αρμοδιότητες είναι:

1. Η Ανάπτυξη.
2. Το Περιβάλλον.
3. Η ποιότητα ζωής και η εύρυθμη λειτουργία των Πόλεων και των οικισμών.
4. Η Απασχόληση.
5. Η κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη.
6. Η Παιδεία, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός.
7. Η πολιτική προστασία.
8. Οι αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα.

3.1.1 Η Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη σε έναν δήμο ή μια περιφέρεια εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Οι κυριότεροι με τους οποίους θα καταπιαστεί το Πρόγραμμα Καλλικράτης είναι οι ακόλουθοι:

1. Η προστασία, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων ή ανανεώσιμων μορφών

- ενέργειας, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των σχετικών έργων και εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
2. Η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
  3. Ο εξηλεκτρισμός, η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων και γενικότερα δικτύων ενέργειας, εντός των διοικητικών τους ορίων, για κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για την τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.
  4. Η μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.
  5. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.
  6. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.
  7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων.
  8. Η εκπόνηση, υλοποίηση και η συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών τους και την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και η δημιουργία θέρετρων και άλλων εγκαταστάσεων αναψυχής και διακοπών.
  9. Η διοίκηση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένα δικαιοδοσίας τους, καθώς και η κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων.
  10. Η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών.
  11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αποθηκευτικών χώρων υγρών καυσίμων.
  12. Η διαχείριση, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών κτιρίων.
  13. Η εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.

14. Η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκοτόπων, καθώς και αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων που τους παραχωρούνται από το Δημόσιο.

3.1.2 Το Περιβάλλον

Νερό, τροφή, οξυγόνο, ενέργεια και τόσα άλλα... Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί το περιβάλλον με πολλούς τρόπους, βασικής σημασίας για τη ζωή του. Οφείλει να διαφυλάσσει το περιβάλλον του και να το εκμεταλλεύεται με σύνεση γι αυτό το λόγο πρέπει να υπάρχει ένα πλάνο για την προστασία του περιβάλλοντος και την βελτίωση αυτού σε κάθε περιφέρεια και δήμο.

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλιεία (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρειά τους.
3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων.
4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία.
5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.
6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.
7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.
9. Η συμμετοχή τους σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.
10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών.

3.1.3 Η ποιότητα ζωής και η εύρυθμη λειτουργία των Πόλεων και των οικισμών

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.
2. Η συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας και η διενέργεια μεταφοράς για τη μετακίνηση κατοίκων της περιοχής τους, καθώς και η μεταφορά για την εξυπηρέτηση και την αναψυχή αυτών, όπως ορίζεται στο άρθρο 83 και στη σχετική νομοθεσία.
3. Ο καθορισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, η απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγύρεων, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων, που διενεργούνται στην περιφέρειά τους, κατά τη σχετική νομοθεσία, καθώς και των χώρων για την προσωρινή διαμονή μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης, καθώς και ο προσδιορισμός ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων, σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.
7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματά του, την ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.
8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.
9. Ο προσδιορισμός των όρων και των ωρών λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.
10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών και κοινοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα και η δημιουργία καταφυγίων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.
12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.

13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.
14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.

3.1.4 Η Απασχόληση

Ένα από τα κυριότερα θέματα που έχει να αντιμετωπίσει ένας δήμος η μια περιφέρεια είναι η απασχόληση των κατοίκων και η μείωση της ανεργίας.

1. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
2. Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στο πλαίσιο του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.
3. Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

3.1.5 Η Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγυη

Για την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη προβλέπεται:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.
3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.
4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

3.1.6 Η Παιδεία, ο πολιτισμός και αθλητισμός

Οι λέξεις πολιτισμός και παιδεία είναι στενά δεμένες μεταξύ τους. Η μία προϋποθέτει την άλλη, η μία οδηγεί στην άλλη..Από την άλλη ο αθλητισμός διδάσκει σημαντικά μαθήματα ζωής για το σεβασμό, την ηγετικότητα και τη συνεργασία. Προωθεί την ισότητα για όλους και γεφυρώνει τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων. Έτσι κάθε κοινωνία που πρεσβεύει αυτή την ιδέα είναι αναγκαίο να έχει στον προϋπολογισμό της αφιερώσει ένα μεγάλο κομμάτι σε παιδεία, πολιτισμό και αθλητισμό.

1. Η κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Παιδείας και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.
2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
3. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
4. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.
5. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
6. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.
7. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.
8. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά.
9. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.
11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης.
12. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.

3.1.7 Η πολιτική προστασία

Η προστασία του πολίτη είναι κύριο μέλημα όλων των κοινωνιών αλλά η αλήθεια είναι ότι κανείς δε νιώθει αρκετά προστατευμένος. Τα ακόλουθα μετρά θα μπορούσαν να βοηθούν σημαντικά.

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια.
2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.
3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

3.1.8 Αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι, ειδικότερα, οι ακόλουθες:

1. Η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών που απορρέουν από αυτό, καθώς και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για τη δημιουργία και τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου.
2. Η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων, στα οποία καταχωρούνται τα ληξιαρχικά γεγονότα που συμβαίνουν στην περιφέρειά τους και η έκδοση αποσπασμάτων των ληξιαρχικών πράξεων.
3. Η τήρηση αρχείων επίσημων εγγράφων και η έκδοση αντιγράφων.
4. Η περιοδική ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τις μεταβολές προσωπικής κατάστασης, που προκύπτουν από τα τηρούμενα στοιχεία.
5. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.
6. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας και αλλοδαπών και μετανάστευσης.
7. Η χορήγηση άδειας πολιτικού γάμου και η τέλεση των γάμων αυτών.
8. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και η χορήγηση άδειας ταφής και αποτέφρωσης νεκρών.
9. Η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.
10. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τους χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.
11. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.
12. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων που αφορούν το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό και τις οικοδομές που χαρακτηρίζονται επικίνδυνες.
13. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών.
14. Η τήρηση των διατάξεων που αφορούν το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.
15. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας κινηματογράφων, θεάτρων και παρεμφερών επιχειρήσεων και η διενέργεια των προβλεπόμενων επιθεωρήσεων.

16. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών τεχνικών ψυχαγωγικών παιγνίων και παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.
17. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.
18. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών για την άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η χορήγηση αδειών εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων χριστουγεννιάτικων αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α'), καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές.
19. Η χορήγηση άδειας κυκλοφορίας ζώηλατου οχήματος στην περιφέρειά τους.
20. Η αφαίρεση της άδειας από τις οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο Ι.Κ.Α.
21. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος για την άσκηση δραστηριότητας από εκδιδόμενα πρόσωπα, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.
22. Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου.
23. Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφήμισης, τοποθέτησης πλαισίων υπαίθριας διαφήμισης, τοποθέτησης επιγραφών προσδιορισμού επαγγελματικής δραστηριότητας σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και η παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, όπως επίσης ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων περί υπαίθριας διαφήμισης των προδιαγραφών των διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών, η αφαίρεση των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και η επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων, με τις προϋποθέσεις και τους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.
24. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων.

4 Κεφάλαιο: Οικονομική ανάλυση του Προγράμματος Καλλικράτη

4.1 Πρόγραμμα Καλλικράτης και αυτονομία της αυτοδιοίκησης

Ο Καραναστάσης Μάρκος (2011) αναφέρει στο βιβλίο του ότι η νέα αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) και του κράτους αποτελεί τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή πρωτοβουλία των τελευταίων δεκαετιών. Μέχρι σήμερα, ο δημόσιος τομέας αποτελούσε τροχοπέδη στις επιχειρησιακές ή αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Με τη νέα του μορφή, το ελληνικό κράτος ελαχιστοποιεί τα συγκεντρωτικά του στοιχεία, αποκεντρώνεται και αποκτά ευελιξία, αποτελεσματικότητα και ικανότητα περαιτέρω αξιοποίησης τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η νέα αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των δήμων και περιφερειών και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινομένων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.

Η νέα αρχιτεκτονική της Τ.Α. και του κράτους δεν αποσκοπεί μόνο στην εξοικονόμηση πόρων μέσω του περιορισμού του αριθμού των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων ή αξιοποίησης οικονομιών κλίμακας. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της νέας αρχιτεκτονικής είναι ότι δημιουργεί ισχυρούς αναπτυξιακούς θεσμούς σε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο επίπεδο, τέτοιους που μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων δήμων και περιφερειών θα τους καταστήσει ικανούς να λαμβάνουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, να μοχλεύσουν κεφάλαια, να προσελκύσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, να καταστούν ο βασικός συντελεστής της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Μία ακόμη καινοτομία του παρόντος σχεδίου νόμου και του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» είναι η δημιουργία ενός τοπικού Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Π.Σ.Α.). Η Τ.Α., οι δήμοι και οι περιφέρειες δε μπορούν να μην ενταχθούν στη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα μας.

Το τοπικό Π.Σ.Α. περιλαμβάνει:

1. το Πρόγραμμα Εξυγίανσης Ο.Τ.Α. με οικονομική δυσπραγία
2. τη δημιουργία Λογαριασμού Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης,
3. τη θέσπιση κανόνων και πλαισίου πιστοληπτικής πολιτικής των ΟΤΑ
4. την αποτελεσματικότερη και σύγχρονη οικονομική διαχείριση με αναβάθμιση του ρόλου του δημοτικού προϋπολογισμού και δημιουργία εργαλείων λήψης αποφάσεων, όπως βάσεις δεδομένων με έγκυρα και έγκαιρα στατιστικά στοιχεία,
5. τον έλεγχο και τη διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, διπλογραφικό με αναλυτική λογιστική και έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε όλους τους δήμους, περιφέρειες και τα Νομικά Πρόσωπα αυτών και τέλος
6. τη δημιουργία του αναπτυξιακού προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α» που θα υποστηρίξει το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», αλλά πάνω από όλα θα εξοπλίσει τους νέους δήμους και περιφέρειες και θα αποτελέσει το αναπτυξιακό τους καύσιμο για την πρώτη περίοδο.

4.2 Οι προτεραιότητες του Προγράμματος Καλλικράτη

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου οι προτεραιότητες είναι :

1. Ουσιαστική οικονομική στήριξη των δύο βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των όρων τους με το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και τον Φόρο Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας.
2. Πλήρης απόδοση των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των απονεμόμενων πρόσθετων αρμοδιοτήτων.
3. Δάνεια: Έλεγχος και περιορισμός του δανεισμού με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων.
4. Αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερχρεωμένων δήμων.
5. Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των δήμων και των περιφερειών.
6. Ειδική μέριμνα για δίκαιη κατανομή των πόρων ενδοδημοτικά και ενδοπεριφερειακά.

7. Καθολική υπαγωγή ελέγχου της διαχείρισης των δήμων, των νομικών τους προσώπων και των περιφερειών από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

4.3 Κεντρικοί Αυτοτελής πόροι της αυτοδιοίκησης

Σημαντικής σημασίας για την αποτελεσματική ανάπτυξη των νέων αυτοδιοικητικών αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το πρόγραμμα Καλλικράτης είναι η διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η εκ των πρότερων ακριβής κοστολόγηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων, ενώ αναδιαμορφώνεται το «καλάθι» των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π), στο οποίο πλέον θα καταλήγει:

1. Το 20% του Φόρου Εισοδήματος (ΦΕ) φυσικών και νομικών προσώπων,
2. Το 12% των συνολικών ετησίων εισπράξεων ΦΠΑ και
3. Το 50% του φόρου ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ)

Από τα παραπάνω έσοδα των ΚΑΠ, τα 2/3 των πόρων του ΦΕ και το σύνολο των εσόδων ΦΠΑ και ΦΑΠ κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δάνειων (ΤΠ & Δ) στο λογαριασμό «ΚΑΠ για κάλυψη Λειτουργικών και Λοιπών Γενικών Δαπανών», ενώ το υπόλοιπο 1/3 των πόρων του ΦΕ θα εγγράφεται στον Π/Υ Δημοσίων Επενδύσεων και θα κατατίθεται στο ΤΠ&Δ στο λογαριασμό «ΚΑΠ για κάλυψη επενδυτικών αναγκών». Η απόδοση εσόδων από τον τακτικό προϋπολογισμό θα γίνεται με ισόποσες προκαταβολές βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων και τελική εκκαθάριση με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του κάθε οικονομικού έτους.

Οι παραπάνω φόροι επιλέχθηκαν γιατί είναι οι περισσότερο δυναμικοί φόροι του φορολογικού μας συστήματος και από την άποψη αυτή διασφαλίζεται η επάρκεια των πόρων της αυτοδιοίκησης όχι μόνο στο σήμερα, αλλά και στο μέλλον. Παράλληλα, ο συνδυασμός τους προσφέρει σταθερότητα στις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου. Τα παραπάνω φορολογικά έσοδα καλύπτουν το σημερινό κόστος των κρατικών επιχορηγήσεων προς την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και μέρους του κόστους των αρμοδιοτήτων που θα της μεταφερθούν από 1ης Ιανουαρίου 2011.

Ειδικότερα στους νέους πόρους περιλαμβάνονται το κόστος βοηθημάτων υγειονομικής περίθαλψης, των επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας, της μεταφοράς

μαθητών και της δακοκτονίας. Τα κριτήρια, ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των Κ.Α.Π. γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Οικονομικών, αφού έχει διατυπώσει τη γνώμη της η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τόσο στο σκέλος του Τακτικού Προϋπολογισμού όσο και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Κριτήρια αποτελούν σειρά δημογραφικών, γεωμορφολογικών, διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων των Δήμων.

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού: το 4% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
2. το 2,40% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.)

Δε θα υπάρξει μεταφορά αρμοδιότητας χωρίς προηγουμένως πλήρη κοστολόγηση. Η κοστολόγηση αυτή θα αφορά τόσο στο λειτουργικό κόστος, όσο και στο κόστος των παγίων. Η μεταφορά των αρμοδιοτήτων θα πραγματοποιηθεί με το πλέον σύγχρονο και επιστημονικό τρόπο, θα ενταχθεί σε ειδικό επιχειρησιακό πρόγραμμα και θα περιλαμβάνει, ανθρώπινο δυναμικό, δομές, υποδομές και πόρους. Όπως τονίστηκε και προηγουμένα, τα αποτελέσματα της κοστολόγησης, από τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, θα εντάσσονται στους ΚΑΠ των δήμων και περιφερειών.

4.4 Πιστοληπτική πολιτική για Δήμους & Περιφέρειες

Σύμφωνα με το νόμο οι δήμοι και περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια αποκλειστικά για την χρηματοδότηση επενδύσεων και τη χρηματοδότηση του χρέους τους. Ο δανεισμός τους θα κατευθύνεται αποκλειστικά σε επενδύσεις, ενώ παράλληλα, δήμοι ή περιφέρειες που τα τοκοχρεολύσια τους ή το συνολικό τους χρέος ξεπερνά τα τακτικά ή τα συνολικά τους έσοδα αντίστοιχα, θα αδυνατούν να προσφεύγουν στην πιστοληπτική αγορά.

Οι προϋποθέσεις για τη λήψη δανείου από τους Δήμους και τις Περιφέρειες είναι οι εξής:

1. το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε Δήμου/Περιφέρειας να μην υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων,
2. το συνολικό χρέος του Δήμου/Περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει 60% των συνολικών εσόδων του, Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.
3. Ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης για υπερχρεωμένους Δήμους

Για ορισμένους ολιγάριθμους Δήμους που έχουν υπερβολικό δανεισμό ή άλλα χρέη, εισάγεται διαδικασία εξυγίανσης βάσει ειδικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν, είτε με απόφαση του Συμβουλίου τους είτε με απόφαση Ειδικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Με την υπαγωγή στο πρόγραμμα τίθενται αυστηρά όρια στο δανεισμό, απαγορεύονται οι προσλήψεις, περιορίζεται η χρηματοδότηση για επενδύσεις ώστε να χρηματοδοτηθεί η αποπληρωμή των χρεών με τη συνδρομή ειδικού λογαριασμού που δημιουργείται για το σκοπό, αυτό στο πλαίσιο συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Ταυτόχρονα, διενεργούνται τακτικοί έλεγχοι, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος εξυγίανσης. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζονται τυχόν προβλήματα υπερχρεωμένων Δήμων που συνενώνονται με οικονομικά υγιείς Δήμους. Στην περίπτωση αυτή, το πρόγραμμα εφαρμόζεται, όχι για το σύνολο του «καλλικράτειου» δήμου, αλλά για τον συγκεκριμένο Δήμο που είναι υπερχρεωμένος.

Σε αυτό το πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν Δήμοι, Δημοτικές ενότητες που συνενώνονται και Περιφέρειες μετά από σχετικό αίτημά τους. Απαιτείται η απόφαση των 3/5 του Δημοτικού/Περιφερειακού Συμβουλίου για την υπαγωγή στο πρόγραμμα. Συστήνεται Ελεγκτική Επιτροπή που αποτελείται από Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος είναι και πρόεδρος της, το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της ΚΕΔΚΕ ή των Περιφερειών η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση του Προγράμματος εξυγίανσης.

Βασική προϋπόθεση για την ένταξη στο Πρόγραμμα Εξυγίανσης είναι: Οι ετήσιες υποχρεώσεις σε τοκοχρεολύσια να υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών εσόδων ή το συνολικό χρέος να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών εσόδων.

Ακολουθεί εκτίμηση από ορκωτούς ελεγκτές και ο Δήμος/Περιφέρεια εκπονεί συγκεκριμένο πρόγραμμα εξυγίανσης με μέτρα, δράσεις και χρονοδιάγραμμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να ενταχθούν υποχρεωτικά Δήμοι/Περιφέρειες μετά από έλεγχο που ξεκινά από τη Διεύθυνση Οικονομικών ΟΤΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Έτσι, ο Δήμος/Περιφέρεια αποκτά πρόσβαση στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης. Δημιουργείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για τη χρηματοδότηση του προγράμματος εξυγίανσης των Δήμων και των Περιφερειών.

4.5 Διαφάνεια στα οικονομικά των δήμων, Προγραμματικοί Προϋπολογισμοί, Οικονομική Διαχείριση

Ο νέος νόμος παρέχει σειρά από σύγχρονα εργαλεία οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου όπως: ολοκληρωμένο σύστημα προγραμματισμού και προϋπολογισμού, αναλυτική λογιστική στο σύνολο της ΤΑ, επικαιροποιημένες και έγκυρες βάσεις δεδομένων, ταμειακές υπηρεσίες σε όλους τους δήμους και τις περιφέρειες. Σημαντική προτεραιότητα του νόμου είναι να ενισχύσει και υποστηρίξει το δημοκρατικό έλεγχο των πολιτών. Για το λόγο αυτό, όλοι οι νέοι συμμετοχικοί θεσμοί, όπως η επιτροπή διαβούλευσης, έχουν κεντρικό ρόλο στην οικονομική διαχείριση των νέων ΟΤΑ. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι και τα μέτρα για τη δημοσιότητα των αποφάσεων που σχετίζονται με τοπικές - περιφερειακές δημόσιες δαπάνες.

Το πρόβλημα δεν είναι να έχεις απλώς ενεργούς πολίτες, αλλά και πλήρως ενημερωμένους. Τέλος, η επέκταση του ελέγχου από το ελεγκτικό συνέδριο σε όλους τους δήμους, τις περιφέρειες και τα Νομικά τους Πρόσωπα, όπως επίσης η δημιουργία και λειτουργία της αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας, αναμένεται όχι μόνο να διασφαλίσει τη διαφάνεια, αλλά κυρίως να βοηθήσει τους ΟΤΑ στη χρηστή διαχείριση των οικονομικών τους πόρων. Κάθε Δήμος εκπονεί Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Τ.Ε.Π.), το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) και ετήσιο Προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται και υποβάλλεται μαζί με το Ε.Π.Δ., αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται ως παράρτημα σε αυτό.

Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης. Καθιερώνεται η υποχρέωση του Δημοτικού Συμβουλίου να καθορίζει το ανώτατο ύψος προϋπολογισμού εξόδων του επόμενου έτους για κάθε δημοτική και τοπική κοινότητα. Με βάση αυτό το ποσό το συμβούλιο της τοπικής και δημοτικής κοινότητας καταρτίζει το σχέδιο προϋπολογισμού των έργων και δράσεων που.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνενωμένους Δήμους που συγκροτούν το νέο καλλικράτειο Δήμο, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους. Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στα νομαρχιακά διαμερίσματα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της ΚΕΔΚΕ. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι στους μεγαλύτερους Δήμους δεν πρόκειται να «αδικηθούν» ως προς την κατανομή των πόρων οι μικρότεροι συνενωμένοι.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθούν παρατυπίες ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

Η ταμειακή λειτουργία των Δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.). Η Οικονομική Επιτροπή υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η οποία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται και η άποψη της μειοψηφίας. Στους προϋπολογισμούς των νέων Δήμων που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των συνεννοούμενων Δήμων ή κοινοτήτων. Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του νέου Δήμου, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των συνεννοούμενων Δήμων, ως προϋπολογισμοί του. Οι νέοι Δήμοι καταρτίζουν το επιχειρησιακό πρόγραμμα έως τις 30/9/2011. Μέχρι τις 28/2/2011 πρέπει, εξάλλου, να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων του νέου Δήμου, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων.

4.5.1 Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των περιφερειών

Οι Περιφέρειες καταρτίζουν Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στο πρώτο 9μηνο κάθε τετραετίας. Για την πρώτη φορά εφαρμογής του προβλέπεται η τριετής διάρκεια. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνεννοούμενους νομούς, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους. Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στους νομούς, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Ένωσης Περιφερειών.

Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξει ανισοκατανομή των πόρων σε βάρος των μικρότερων συνεννοούμενων. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και τον προϋπολογισμό και τα εισηγείται στην Οικονομική Επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως ψηφίσθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Εάν ο Ελεγκτής Νομιμότητας διαπιστώσει ουσιαστικά ή τυπικά προβλήματα, επιστρέφει τον προϋπολογισμό και καλεί το Περιφερειακό Συμβούλιο να τον αναμορφώσει κατάλληλα.

Η ταμειακή λειτουργία των Περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.). Η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της, υποβάλλει στο Περιφερειακό Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Η έκθεση αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και περιλαμβάνει την άποψη της μειοψηφίας.

Ότι αφορά την εφαρμογή Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης για την Περιφέρεια ρυθμίζεται με Προεδρικό Διάταγμα που θα εκδοθεί. Στους προϋπολογισμούς των Περιφερειών εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των συνενωμένων Νομαρχιών. Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των συνεννοούμενων Νομαρχιών, ως προϋπολογισμοί της. Έως την οριστική εναρμόνιση των ορίων ευθύνης των Δ.Ο.Υ. με τα όρια των νέων Ο.Τ.Α., αρμόδια για κάθε μία από αυτές, είναι η Δ.Ο.Υ. που εξυπηρετούσε την πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία ορίζεται ως έδρα της. Μέχρι την 28/2/2011 πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων των νέων Περιφερειών καθώς και των διαθεσίμων χρηματικών μέσων.

4.6 Προληπτικός έλεγχος δαπανών

Καθιερώνεται ο προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλους τους ΟΤΑ ανεξαρτήτως πληθυσμού. Οι δαπάνες των:

- Δήμων
- Περιφερειών
- Των νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου
- Των κοινωφελών επιχειρήσεων
- Των επιχειρήσεων ύδρευσης Αποχέτευσης
- Ανώνυμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. ανεξαρτήτως

πληθυσμού υπάγονται στο έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4.7 Το επιχειρησιακό σχέδιο υποστήριξης του Καλλικράτη «Πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α»

Η εφαρμογή του «Καλλικράτη» και η συνεπαγόμενη δομική αλλαγή του τρόπου με τον οποίο θα λειτουργεί το Κράτος και η Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας από

την 1η Ιανουαρίου 2011, αποτελεί εγχείρημα τεράστιου μεγέθους, το οποίο δεν εξαντλείται στη νομοθετική πρωτοβουλία για τη Νέα Αρχιτεκτονική Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης και την εκλογή, τον προσεχή Νοέμβριο, των νέων Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών. Είναι η ραχοκοκαλιά των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που, σήμερα περισσότερο από ποτέ έχει ανάγκη η χώρα μας.

Ο «Καλλικράτης» συνοδεύεται από ένα ολοκληρωμένο επιχειρησιακό σχέδιο υποστήριξης κατά τη μεταβατική περίοδο έως την 1.1.2011 αλλά και αμέσως μετά. Αυτό προϋποθέτει ισχυρό κεντρικό σχεδιασμό, συντονισμό για την ολοκλήρωση των διαδικασιών και την ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών που θα επιτρέψουν και διευκολύνουν την καλύτερη και ομαλότερη μετάβαση στη Νέα Αρχιτεκτονική του Καλλικράτη. Με δεδομένα και τα χρονικά περιθώρια, απαιτείται η συστράτευση όλων, και της Αυτοδιοίκησης, για την ολοκληρωμένη προσέγγιση και διαχείριση των θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο αμέσως προσεχές διάστημα, ώστε οι νεοεκλεγείσες τοπικές αρχές να μπορούν, την 1η Ιανουαρίου 2011, να αναλάβουν και ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους με αποτελεσματική λειτουργική κι επιχειρησιακή ετοιμότητα, εξυπηρετώντας τις αρχές της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής και ποιοτικής εξυπηρέτησης του πολίτη.

Το πρόγραμμα «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» («ΕΛΛ.Α.Δ.Α.») διαρθρώνεται σε τρεις άξονες:

1. ο άξονας με κορμό όπως τα επιχειρησιακά προγράμματα «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» του Ε.Σ.Π.Α.,
2. ο άξονας του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης, που λειτουργεί συμπληρωματικά με το Ε.Σ.Π.Α. και θα χρηματοδοτηθεί από εθνικούς πόρους του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης,
3. ο άξονας για την αξιοποίηση και αναδιάταξη των ανθρωπίνων πόρων.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α. θα συμπεριλάβει επίσης τα ολοκληρωμένα επιχειρησιακά σχέδια μεταφοράς και κοστολόγησης των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το πρόγραμμα Καλλικράτης. Επίσης, προβλέπεται, για την περίοδο μέχρι 31/12/2010, ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα προετοιμασίας των ΟΤΑ για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης. Το ολοκληρωμένο σχέδιο του αναπτυξιακού προγράμματος ΕΛΛ.Α.Δ.Α. θα είναι έτοιμο μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ και της ΕΝΑΕ έως τις 31/10/2010.

Τα νέα στοιχεία του προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής:

1. είναι πλήρως διαφανές και αντικειμενικό, ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα των «οριζοντίων δράσεων» του «ΘΗΣΕΑ»,
2. συνδυάζονται για πρώτη φορά και σε αυτή την έκταση, κοινοτικοί και εθνικοί πόροι,
3. λειτουργεί πλέον ως συντονιστικό κέντρο όλων των χρηματοδοτήσεων, όλων των υπουργείων προς την ΤΑ και
4. για πρώτη φορά στο κεντρικό όργανο διαχείρισης του προγράμματος συμμετέχει η ΤΑ.

5 Κεφάλαιο: Οικονομική σύγκριση Δήμου Κασσάνδρας προ και μετά Καλλικράτη

5.1 Αριθμοδείκτες

Οι Αριθμοδείκτες είναι ένα χρήσιμο εργαλείο γιατί μπορούν να αποκαλύψουν αδυναμίες της επιχειρήσεως σε διάφορους τομείς και να βοηθήσουν τη διοίκηση της. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις η χρήση τους αποδεικνύεται απαραίτητη αφού τα απόλυτα μεγέθη δεν αρκούν ή προσφέρουν ελάχιστα. Ακόμα και σε διαχρονικές συγκρίσεις ισολογισμών της ίδιας επιχειρήσεως οι αριθμοδείκτες αποδεικνύονται πολύ πειστικοί όταν τα μεγέθη συσχετίζονται με άλλα. Παρακάτω παραθέτονται οι εξής δείκτες για την ανάλυση των ισολογισμών του Δήμου Κασσάνδρας για τα έτη 2010-2011 (βλ . παράρτημα : πίνακας 6 και 7 , σελ.77-78)

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας. Ένας από τους αριθμοδείκτες ρευστότητας που δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Βασικό χαρακτηριστικό του δείκτη είναι η μέτρηση της σχέσεως των κυκλοφορούντων έναντι των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η σχέση αυτή δίνει τον βαθμό κατά τον οποίο η επιχείρηση μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες ή ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της με χρήση των διαθέσιμων ή λοιπών κυκλοφοριακών στοιχείων της. Ο βαθμός ρευστότητας εξαρτάται σημαντικά από τη δυνατότητα της επιχειρήσεως να ρευστοποιεί έγκαιρα τα αποθέματα και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Αριθμοδείκτης άμεσης ρευστότητας. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τις με μετρητά και λογαριασμούς όψεως των τραπεζών . Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης τόσο καλύτερος και ο βαθμός της ρευστότητας.

Αριθμοδείκτης δανειακής επιβαρύνσεως. Ένας αριθμοδείκτης μακροπρόθεσμος φερεγγυότητας , έχει ιδιαίτερη σημασία διότι δείχνει το μέγεθος του κινδύνου που διατρέχει τόσο το ίδιο όσο και το ξένο κεφάλαιο . Αυτό σημαίνει ότι στη δυσμενέστερη περίπτωση το ξένο κεφάλαιο πρέπει να είναι μικρότερο από το

ίδιο κεφάλαιο όχι μόνο για να μπορεί η επιχείρηση να κινείται με περισσότερη άνεση από άποψη χρηματοδότησεως αλλά για να είναι σε θέση όταν χρειασθεί χρήματα να βρει πρόθυμους δανειστές.

Αριθμοδείκτης εντάσεως παγίων ή παγιοποίησης περιουσίας. Είναι ένας αριθμοδείκτης συνθέσεως ενεργητικού , παρουσιάζει ενδιαφέρον γιατί δίνει το μέτρο της ρευστότητας της περιουσίας. Η σημασία του βαθμού ρευστότητας έγκειται στο ότι σε περιόδους υφέσεως επηρεάζει την ικανότητα της επιχειρήσεως να περιορίζει ανάλογα τις ανάγκες της , την αξία των κυκλοφορούντων και να εξοικονομεί με αυτόν τον τρόπο κεφάλαια. Δείχνει το βαθμό (ποσοστό) παγιοποίησης του ενεργητικού και βρίσκεται σε στενή με τη φύση των εργασιών της επιχείρησης.

Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως. Το μέγεθος του κεφαλαίου κινήσεως είναι το πιο συνηθισμένο μέσο μέτρησης της ρευστότητας σε μια επιχείρηση αλλά και ένα πρόχειρο δείγμα της οικονομικής της υγείας βραχυχρονίως. Ως κεφάλαιο κινήσεως πολλοί θεωρούν το σύνολο των κυκλοφορούντων στοιχείων , δηλαδή κάτι που μπορεί να μετατραπεί εύκολα και γρήγορα σε μετρητά. Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως περιλαμβάνει τα κυκλοφορούντα στοιχεία , αφού όμως αφαιρεθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τη σχέση κύκλου εργασιών και πάγιων στοιχείων και κατ'επέκταση την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης να χρησιμοποιεί μικρή ή μεγάλη αξία παγίων και να επιτυγχάνει ορισμένο όγκο πωλήσεων. Η αξιοπιστία του αυξάνεται όταν συσχετίζεται με δείκτες περασμένων ετών και ομοειδών επιχειρήσεων.

Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων. Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μια διαχειριστική περίοδο, η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται. Όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα ρευστοποίησης των απαιτήσεων και επομένως τόσο καλύτερη η κατάσταση από πλευράς ρευστότητας της επιχείρησης. Ο αριθμοδείκτης μπορεί να βελτιωθεί είτε με την αύξηση του κύκλου εργασιών είτε με την μείωση των απαιτήσεων.

Δείκτης οικονομικής αυτονομίας. Η σύνθεση του παθητικού δίνει το μέτρο της πιστωτικής επιφάνειας μιας επιχείρησης. Ειδικότερα η αναλογία των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του παθητικού είναι αποφασιστικής σημασίας για τη δυνατότητα της να δανείζεται ξένα κεφάλαια. Έτσι όταν η παραπάνω αναλογία είναι μεγαλύτερη του 2/3 θεωρείται ότι η επιχείρηση έχει σχετική ευχέρεια δανεισμού.

Αντίθετα όταν η αναλογία αυτή βρίσκεται κάτω το $\frac{1}{2}$ η επιχείρηση ίσως δύσκολα μπορεί να βρει πρόθυμους δανειστές.

Δείκτης χρέους. Ο δείκτης αυτός δείχνει κατά πόσο μια επιχείρηση λόγω της οικονομικής της δραστηριότητας είναι χρεωμένη. Είναι αποτέλεσμα της αναλογίας των συνολικών υποχρεώσεων της επιχείρησης προς το σύνολο του ενεργητικού.¹⁶

Ο Δήμος Κασσάνδρας είναι δήμος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης την 1η Ιανουάριου του 2010. Προέκυψε από την συνένωση του δήμου Κασσάνδρας και του δήμου Παλλήνης. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 333.68 τ.χλμ και ο πληθυσμός του 16153 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Έδρα του δήμου ορίστηκε η Κασσανδρεία.

5.1.1 Δείκτης γενικής ρευστότητας

➤ Δείκτης Γενικής ρευστότητας ₂₀₁₀ = Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις = 9.422.247,67 / 6.597.898,36 = 1,43

➤ Δείκτης Γενικής ρευστότητας ₂₀₁₁ = Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις = 16.891.794,16 / 10.061.511,67 = 1,68

Ο δείκτης αυτός όπως αναφέραμε δείχνει την ικανότητα του δήμου να καλύπτει με τα διαθέσιμα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ο δείκτης αυτός και για τα δύο έτη είναι μεγαλύτερος της μονάδας , άρα ο δήμος ανταποκρίνεται με άνεση στις υποχρεώσεις της. Το 2011 φαίνεται μια μικρή άνοδος του δείκτη που οφείλεται στην αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού της.

5.1.2 Δείκτης άμεσης ρευστότητας

➤ Δείκτης άμεσης ρευστότητας ₂₀₁₀ = Διαθέσιμα / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = 2.616.794,44 / 6.597.898,36 = 0,40

---

¹⁶ Πηγή: www.taxheaven.gr

➤ Δείκτης άμεσης ρευστότητας $_{2011} = \text{Διαθέσιμα} / \text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις} = 2.964.228,68 / 1.006.511,67 = 0,29$

Ο δείκτης αυτός είναι επιθυμητό να κινείται κάτω από τη μονάδα έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με άνεση. Έτσι ο δήμος Κασσάνδρας είναι σε θέση να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με λογαριασμούς όψεως και μετρητά.

5.1.3 Δείκτης δανειακής επιβαρύνσεως

➤ Δανειακή επιβάρυνση $_{2010} = \text{Ξένο Κεφάλαιο} / \text{Ίδιο Κεφάλαιο} = 8.692.160,71 / 105.034.287,46 = 0,082$

➤ Δανειακή επιβάρυνση $_{2011} = \text{Ξένο Κεφάλαιο} / \text{Ίδιο Κεφάλαιο} = 15.200.242,06 / 154.997.828,75 = 0,098$

Ο δείκτης αυτός είναι καλός όσο τα ξένα κεφάλαια είναι μικρότερα από τα ίδια. Στον ισολογισμό του δήμου αυτού φαίνεται και τις δυο χρονιές ότι ο δείκτης είναι πολύ χαμηλότερος από τα επιθυμητά επίπεδα , που σημαίνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων της είναι ίδια κεφάλαια και πολύ μικρό ξένο. Έτσι ο δήμος χρησιμοποιεί τα δικά του κεφάλαια προς εκμετάλλευση και σε περίπτωση ανάγκης χρηματοδοτήσεως δεν θα έχει πρόβλημα να βρει δανειστές.

5.1.4 Δείκτης παγιοποίησης περιουσίας

➤ Δείκτης παγιοποίησης $_{2010} = \text{Πάγια} / \text{Σύνολο Ενεργητικού} = 105.198.673,60 / 114.620.933,27 = 0,92$

➤ Δείκτης παγιοποίησης $_{2011} = \text{Πάγια} / \text{Σύνολο Ενεργητικού} = 155.454.552,25 / 172.909.847,12 = 0,90$

Ο δείκτης αυτός εμφανίζεται αυξημένος και κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα και στις δυο χρονιές με μια σχετικά μικρή πτώση από το 2010 έως το 2011. Αυτό που βλέπουμε είναι ότι το 2010 τα πάγια αποτελούσαν το 92% του συνόλου του ενεργητικού και το 2011 από μια αύξηση του ενεργητικού τα πάγια αποτελούν το

90% του ενεργητικού. Επειδή όμως η ανάλυση μας γίνεται σε δήμο τα ποσοστά αυτά είναι αναμενόμενα.

5.1.5 Δείκτης καθαρού κεφαλαίου

➤ Δείκτης κεφαλαίου κίνησης $_{2010}$ = Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = $9.422.247 - 6.597.898,36 = 2.824.349,31$

➤ Δείκτης κεφαλαίου κίνησης $_{2011}$ = Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = $16.891.794,16 - 10.061.511,67 = 6.830.282,49$

Ο δείκτης αυτός είναι ένα πρόχειρο δείγμα της οικονομικής υγείας του δήμου βραχυχρονίως και αυτό που βλέπουμε είναι ότι και το 2010 και το 2011 το κυκλοφορούν ενεργητικό ξεπερνά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και το αποτέλεσμα είναι θετικό. Αυτό δείχνει την άνεση του δήμου αυτού να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Η οικονομική κατάσταση του δήμου όσον αφορά τις υποχρεώσεις του είναι πολύ καλή.

5.1.6 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων

➤ Ταχύτητα παγίων $_{2010}$ = Κύκλος εργασιών / Πάγια = $9.635.843,67 / 105.198.673,60 = 0,091$

➤ Ταχύτητα παγίων $_{2011}$ = Κύκλος εργασιών / Πάγια = $14.515.477,35 / 155.454.552,25 = 0,093$

Ο δείκτης αυτός δείχνει την αποτελεσματικότητα του δήμου, στην προκειμένη περίπτωση, να χρησιμοποιεί κάποιο ποσοστό των παγίων της για να ανεβάσει τα έσοδα της. Όπως φαίνεται ο δείκτης παραμένει σταθερός για τα δύο έτη με μια πολύ μικρή αύξηση. Ο δήμος χρησιμοποιεί το 9,1% και 9,3% για τα έτη 2010 και 2011 αντίστοιχα των παγίων της προς το κέρδος της.

5.1.7 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων

➤ Ταχύτητα απαιτήσεων₂₀₁₀ = Κύκλος εργασιών / Απαιτήσεις = 9.635.843,67 / 8.818.455,99 = 1,092

➤ Ταχύτητα απαιτήσεων₂₀₁₁ = Κύκλος εργασιών / Απαιτήσεις = 14.515.477,35 / 16.198.560,07 = 0,896

Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μια διαχειριστική περίοδο η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται και όπως παρατηρούμε είναι μικρός και για τις δυο χρονιές. Η αύξηση του κύκλου εργασιών για το έτος 2011 δεν είναι αρκετή ώστε να ανέβει ο δείκτης αφού η αύξηση των απαιτήσεων φτάνει περίπου στο διπλάσιο .

5.1.8 Δείκτης οικονομικής αυτονομίας

➤ Δείκτης οικονομικής αυτονομίας₂₀₁₀ = Ίδιο Κεφάλαιο / Σύνολο Παθητικού = 105.034.287,46 / 114.743.563,61 = 0,92

➤ Δείκτης οικονομικής αυτονομίας₂₀₁₁ = Ίδιο Κεφάλαιο / Σύνολο Παθητικού = 154.997.828,75 / 172.909.847,12 = 0,90

Ο δείκτης αυτός είναι αρκετά ανεβασμένος και για τα δυο έτη , είναι σταθερός και κυμαίνεται κοντά στη μονάδα με μια ελαφριά πτώση από το 2010 που οφείλεται στην αύξηση του συνόλου του παθητικού. Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος Κασσάνδρας διαθέτει υψηλή πιστωτική επιφάνεια και έχει ευχέρεια δανεισμού.

5.1.9 Δείκτης χρέους

➤ Δείκτης χρέους₂₀₁₀ = Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού = 8.692.160,71 / 114.620.933,27 = 0,08

➤ Δείκτης χρέους₂₀₁₁ = Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού = 15.200.242,06 / 172.909.847,12 = 0,09

Ο δείκτης κυμαίνεται σε γενικά χαμηλά επίπεδα , αυτό σημαίνει ότι ο δήμος δεν είναι υποχρεωμένος προς τρίτους γεγονός που πιστοποιείται και από τους

παραπάνω δείκτες. Συγκεκριμένα από το 2010 και μετά παρουσιάζεται μια μικρή αύξηση λόγω της αύξησης των υποχρεώσεων της που όμως δεν αποτελεί ανησυχητικό γεγονός γιατί εξακολουθούν οι υποχρεώσεις της να είναι μικρές.

Από τους παραπάνω δείκτες συμπεραίνουμε ότι ο δήμος Κασσάνδρας είναι σε καλή οικονομική κατάσταση για τα δύο αυτά έτη που εξετάζουμε. Δείχνει ότι είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις οικονομικές της υποχρεώσεις ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων της είναι τα Ίδια κεφάλαια και το Ξένο αποτελεί ένα μικρό ποσοστό. Ο δήμος έχει την ικανότητα και τα δύο έτη εξίσου να καλύπτει με τα διαθέσιμα (λογαριασμούς όψεως και μετρητά) τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της και αυτό φαίνεται καθώς το 2010 όπως και το 2011 το κυκλοφορούν ενεργητικό ξεπερνά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και το αποτέλεσμα είναι θετικό.

Και τα δύο έτη βλέπουμε ένα μεγάλο ποσοστό των παγίων στο ενεργητικό του δήμου τα οποία πάγια χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά ώστε να επιφέρει ο δήμος μέσα από αυτά ένα επιθυμητό κέρδος. Το 2011 έχουμε μια αύξηση των απαιτήσεων του δήμου σχεδόν στο διπλάσιο και γενικά αύξηση του παθητικού συνόλου παρόλα αυτά ο δήμος Κασσάνδρας διαθέτει υψηλή πιστωτική επιφάνεια και έχει ευχέρεια δανεισμού. Επιπλέον από τους δείκτες χρέους βλέπουμε ότι ο δήμος και τις δύο χρονιές δεν είναι υποχρεωμένος προς τρίτους. Σε γενικές γραμμές η οικονομική κατάσταση του δήμου Κασσάνδρας είναι πολύ καλή και για τα δυο συγκεκριμένα έτη 2010 & 2011.

5.2 Κάθετη ανάλυση στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού

Σύμφωνα με την κάθετη ανάλυση στο ενεργητικό σύνολο (βλ. παράρτημα : πίνακας 1 , σελ.74) βλέπουμε ότι το 2011 τα πάγια έχουν σχεδόν τριπλασιαστεί σε σχέση με το 2010 αλλά το ποσοστό των παγίων από 91,66% του 2010 έχει μειωθεί στο 89,76% για το 2011 και αυτό οφείλεται στην αύξηση του κυκλοφορούν ενεργητικού που το 2011 έφτασε στο 9,77%. Στο παθητικό σύνολο βλέπουμε ότι το 2011 ενώ τα Ίδια κεφάλαια αυξήθηκαν κατά ένα μεγάλο βαθμό το ποσοστό φτάνει το 89,67% κατά 2,10% χαμηλότερο από το 2010. Αυτό οφείλεται στην αύξηση των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 1,40% αφού από 7,36% του συνόλου του παθητικού που αποτελούσαν οι υποχρεώσεις για το έτος 2010 έφτασε το 2011 στο 8,76%.

Πιο συγκεκριμένα όπως φαίνεται στους πίνακες 2 και 3 (βλ. παράρτημα , σελ.75) που αναφέρονται στο Ενεργητικό σύνολο, το 2011 τα Πάγια αποτελούν το 89,76% σε αντίθεση με το 2010 που αποτελούσαν το 91,66% συνεπώς φαίνεται μια μικρή μείωση σε ποσοστό αν και βλέπουμε ότι αριθμητικά η αύξηση του πάγιου ενεργητικού είναι αρκετά εμφανείς. Αυτή η διαφορά του ποσοστού που μόλις αναφέραμε οφείλεται στο ότι το 2011 έχουμε αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού σχεδόν στο διπλάσιο αριθμητικά αφού ο Δήμος αυτή τη διαχειριστική χρήση έχει αυξήσει τις Απαιτήσεις και τα Διαθέσιμα του. Σε ποσοστά το κυκλοφορούν ενεργητικό εξηγείται ως 9,77% για το έτος 2011 και 8,22% για το έτος 2010. Όσο αφορά τις πάγιες επενδύσεις και τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις δεν φαίνεται να έχουμε καμία αλλαγή αφού τα ποσοστά για τα έτη 2011 και 2010 είναι 0,14% και 0,12% αντίστοιχα. Τέλος ο Δήμος Κασσάνδρας χρησιμοποιεί ένα μικρό ποσοστό 0,33% του συνόλου του ενεργητικού ως προς τα έξοδα εγκαταστάσεως για το έτος 2011 αφού για το 2010 όπως φαίνεται το ποσοστό είναι μηδαμινό.

Σύμφωνα με τους πίνακες 4 και 5 (βλ. παράρτημα , σελ 76) που αναφέρονται στο Παθητικό σύνολο για τα δύο αυτά έτη βλέπουμε ότι το 2011 μειώνεται το ποσοστό των Ίδιων κεφαλαίων αν και αριθμητικά το κεφάλαιο είχε φτάσει σχεδόν στο διπλάσιο. Το 2011 το ποσοστό των Ιδίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 2,10% αφού από 91,77% που αποτελούσε το 2010 έφτασε το 2011 στο 89,67%. Αισθητή είναι η διαφορά στα ποσοστά των υποχρεώσεων τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων αφού αυξήθηκαν κατά 1,40% .Το 2010 οι υποχρεώσεις έφταναν στο 7,36% και το 2011 μετά την αύξηση έφτασαν το 8,76%. Το ποσοστό των προβλέψεων για κινδύνους και για τα δυο έτη είναι εξίσου ένα μικρό ποσοστό σύμφωνα με το παθητικό σύνολο δηλαδή το 2010 αποτελεί το 0,73% και με μία ελάχιστη αύξηση το 2011 ανέρχεται στο 0,76%. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι για το έτος 2011 αυξάνεται το ποσοστό των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού σε 0,80% από 0,13% που αποτελούσε το 2010 και αυτό οφείλεται στο ότι αυξήθηκαν τα δουλευμένα έξοδα χρήσης.

Σκέψεις και προτάσεις υποστήριξης των νέων δήμων

Με βάση τις προβλέψεις του βασικού Νόμου 3852/7.6.2010 (ΦΕΚ 87 Α) προκύπτει η ανάγκη τεχνικής/μελετητικής προσέγγισης, τόσο των νέων συνενωμένων Δήμων όσο και των Δήμων που παραμένουν ως έχουν, σε μια σειρά από θεματικά πεδία τα οποία αποτελούν ταυτόχρονα υποχρέωση αλλά και πρόκληση για τις νέες Δημοτικές Αρχές. Η τεχνική/μελετητική αυτή υποστήριξη καθίσταται αναγκαία αφενός μεν διότι οι μεταβολές στον υφιστάμενο ρόλο των ΟΤΑ Α' Βαθμού είναι εκτεταμένες, αφετέρου δε διότι η φύση αυτών των μεταβολών είναι πολυδιάστατη και θίγει κάθε πτυχή λειτουργίας ενός Δήμου. Επιπλέον καθίσταται σαφές ότι από 1^{ης} Ιανουαρίου 2011 οι νέες Δημοτικές Αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να λειτουργήσουν με επάρκεια και να εξυπηρετήσουν καθημερινά το πολίτη/δημότη, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ανταποκριθούν σε μία σειρά υποχρεωτικών ενεργειών μέσα σε ένα αυστηρό και στενό χρονικό ορίζοντα. Δηλαδή έργο πρέπει να συνεχίζεται να παράγεται ενώ θα βρίσκεται σε εξέλιξη μια εκτεταμένη αλλαγή στη θεμελιώδη οργανωτική και λειτουργική δομή του Οργανισμού του Δήμου.

Οι δεκάδες των ερμηνευτικών/ρυθμιστικών Υπουργικών Αποφάσεων, των Προεδρικών Διαταγμάτων και των Εγκυκλίων σε συνδυασμό με τις λοιπές ενέργειες (πχ εκπαίδευση/επιμόρφωση προσωπικού, έκδοση προτύπων κειμένων κλπ) που προβλέπονται και αναμένονται από τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό του ΥΠΕΣ για την υποστήριξη του Προγράμματος Καλλικράτης δεν αρκούν σαν μέτρα υποστήριξης από μόνα τους, προκειμένου να καταστεί ένας Δήμος πλήρως επιχειρησιακός, λειτουργικός και αποτελεσματικός σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Οι ακόλουθες προτάσεις τεχνικής υποστήριξης Δήμων στοχεύουν στην ουσιαστική επιτάχυνση των ενεργειών στις οποίες θα πρέπει να προβούν τα νέα Δημοτικά Συμβούλια που θα προκύψουν από τις επικείμενες εκλογικές διαδικασίες, προκειμένου να συμμορφωθούν ταχύτερα και να καταστούν λειτουργικοί εντός του απαιτούμενου χρονικού πλαισίου. Ενδεικτικά παρατίθενται τα δυνητικά θεματικά πεδία που χρήζουν άμεσης υποστήριξης για την επαρκέστερη αντιμετώπισή τους :

Εκπόνηση Μελέτης Αναδιοργάνωσης Υπηρεσιών και Δομών που ενδεικτικά περιλαμβάνει :

- Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου, εντοπισμό αναγκών ανακατανομής υφιστάμενων ανθρώπινων πόρων και εντοπισμό ελλείψεων σε προσωπικό και ιδιαίτερα σε επιστημονικό δυναμικό, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσθετες αρμοδιότητες που μεταφέρονται στο Δήμο και τα αποτελέσματα από τις μετατάξεις που τυχόν έχουν δρομολογηθεί ή ολοκληρωθεί.

- Σύνταξη πλήρους Σχεδίου νέου ΟΕΥ Δήμου με παράθεση αρμοδιοτήτων, καθηκόντων και καθορισμό οργανικών θέσεων λαμβάνοντας υπόψη τη νέα οργανωτική δομή που προβλέπεται και τις νέες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται.

- Σύνταξη Σχεδίων απαιτούμενων νέων Κανονισμών (Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικού Συμβουλίου, Κώδικας Δεοντολογίας, Κανονισμός Μέτρησης Αξιολόγησης Επίδοσης Δημοτικών Υπηρεσιών, Οδηγός Δημότη και Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Δημοτών, Κανονισμός Διαβούλευσης και Χάρτα Λήψης Αποφάσεων, Κανονισμός Πληροφόρησης, Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Φυσικών Καταστροφών κλπ).

- Προσαρμογή υφιστάμενου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ή/και Διαχειριστικής Επάρκειας (Τύπου Α και Β για συγχρηματοδοτούμενα έργα δημοσίου χαρακτήρα) προκειμένου να συνεχίζουν να συμμορφώνονται με τη νέα οργανωτική δομή που καθιερώνεται.

- Μελέτη προσδιορισμού αναγκαίων παρεμβάσεων αναβάθμισης και διασύνδεσης της Ιστοσελίδας του Δήμου και του Τμήματος Μηχανοργάνωσης με βάση την απαίτηση για καθιέρωση αρχών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (δημιουργία e-ΚΕΠ, παροχή εκτεταμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες, δημοσίευση κάθε Δημοτικής απόφασης στην ιστοσελίδα, διενέργειας ηλεκτρονικών διαγωνισμών προμηθειών, διασύνδεση με κεντρική ηλεκτρονική διεπαφή και κρατικές τράπεζες πληροφοριών και δεδομένων κλπ).

- Μελέτη σχετικά με τον τρόπο συγχώνευσης, λειτουργίας και αξιοποίησης των Δημοτικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (Κοινοφελείς Επιχειρήσεις και Ανώνυμες Εταιρείες) με βάση το νέο υποχρεωτικό θεσμικό πλαίσιο.

- Σύνταξη με βάση τη καθιερωμένη μεθοδολογία, του νέου υποχρεωτικού Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου, ήτοι του Πενταετούς Τεχνικού Επιχειρησιακού Προγράμματος και των επιμέρους Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσεων στα οποία επιμερίζεται, με ταυτόχρονη κατάρτιση των αναγκαίων προϋπολογισμών.

- Μελέτη ανάπτυξης και παρουσίασης των αναγκαίων μεθοδολογιών και μηχανισμών υλοποίησης των νέων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται στους Δήμους με παράλληλο εντοπισμό των ελλείψεων σε σχετικούς πόρους (ανθρώπινο δυναμικό, επιμόρφωση, τεχνικές οδηγίες εργασίας, θεσμικό πλαίσιο κλπ) και υλικοτεχνική υποδομή – Επιμόρφωση/ενημέρωση υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου για συγκεκριμένα θεματικά πεδία νέων αρμοδιοτήτων (πχ έλεγχοι προς υποστήριξη του ΕΦΕΤ, αδειοδότηση τεχνικών ανελκυστήρων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαχείριση αποβλήτων κλπ).

- Μελέτη παράθεσης προτάσεων για αναπτυξιακά έργα/δυνητικούς στόχους που εντάσσονται στους νέους τομείς δραστηριοτήτων/αρμοδιοτήτων του Δήμου, ήτοι Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Πράσινη Ανάπτυξη/Περιβάλλον, Δημόσια Υγεία, Τουρισμός κλπ (επισημαίνεται ότι νησιωτικοί και ορεινοί Δήμοι επιφορτίζονται και με πρόσθετες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από τις πρώην Περιφέρειες, πέραν αυτών που μεταβιβάζονται από τις πρώην ΝΑ).

- Μελέτη παρουσίασης αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου εντός του πλαισίου που διαμορφώνεται με τη δυνατότητα συμμετοχής σε Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών και σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας, με ταυτόχρονη παράθεση δυνητικών ευκαιριών χρηματοδότησης αναπτυξιακών σχεδίων μέσα από μηχανισμούς όπως το ΕΣΠΑ 2007-2013, τα Περιφερειακά Προγράμματα, το Πρόγραμμα ΕΛΛΑΔΑ, το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης, καθώς και τα αμιγώς Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Μια σειρά αρμοδιοτήτων, όπως η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, που περνά ουσιαστικά στην Αυτοδιοίκηση, όπως και πολλές άλλες που χρειάζεται να μελετηθούν σωστά για να υπάρξουν θετικά αποτελέσματα για τις τοπικές κοινωνίες, αλλά και για την επί σειρά των ετών ζητούμενη Αποκέντρωση.

Επίλογος

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης και οι εκτεταμένες αλλαγές που θεσμοθετεί και εισάγει, επιχειρεί το συνολικό επανασχεδιασμό των επιπέδων διακυβέρνησης, στη βάση μιας Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Μια Νέα Αρχιτεκτονική, από 1 Ιανουαρίου 2011, η οποία:

- **κινείται** εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα, ήτοι επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διευθέτηση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη,
- **αφήνει πίσω** τον παραδοσιακό συγκεντρωτισμό, αποκεντρώνει τη διοίκηση και της προσδίδει χαρακτηριστικά όπως ευελιξία, αποτελεσματικότητα, αξιοποίηση τοπικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων που συναντώνται σε όλα τα προηγμένα κράτη. Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η Νέα Αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινόμενων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.
- **οργανώνει την άσκηση της εξουσίας** με όρους διεύρυνσης της συμμετοχής του πολίτη και εμπάθυνσης της δημοκρατίας, αλλά και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού,
- **αξιοποιεί νέα εργαλεία** και τις νέες μεθόδους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αυτόματης εξυπηρέτησης, με διαδραστικές υπηρεσίες,
- **γίνεται το θεσμικό κλειδί** για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας, προσανατολίζοντας τις κρατικές δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης,

- ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την τοπική αυτοδιοίκηση από μια διαρκή κριτική.

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο των ΟΤΑ για την εδαφική στρατηγική ανάπτυξης και λαμβάνοντας υπόψη τους δύο πρωταρχικούς στόχους της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, δηλαδή την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή διαδικασία και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσης, προχώρησε σε σημαντικές στρατηγικές επιλογές.

Βασικές αρχές του Προγράμματος Καλλικράτης είναι αφενός μεν ο δραστηκός περιορισμός των διοικητικών δομών σε δύο πλέον μόνο βαθμούς αυτοδιοίκησης, τους Δήμους και τις Περιφέρειες, και μία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, αφετέρου δε η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των δύο βαθμών της αυτοδιοίκησης επί της αρχής της δοτής αρμοδιότητας, όπως αυτή σαφέστατα διαπνέει τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ. Έτσι, οι δύο βαθμοί λειτουργούν μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους απονέμονται και οι σχέσεις τους δεν είναι σχέσεις ιεραρχίας και ελέγχου αλλά σχέσεις συνεργασίας και συναλληλίας.

Συμπεράσματα

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» ουσιαστικά επιχειρείται μια «ομοσπονδοποίηση» της χώρας, μέσω της δημιουργίας ισχυρών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια. Το μεγάλο στοίχημα για τον «Καλλικράτη» ξεκίνησε αμέσως μετά την ψήφισή του καθόσον οι νέες διαδικασίες, το πλήθος των υπουργικών αποφάσεων, οι αρμοδιότητες που μεταφέρει στους ΟΤΑ, το προσωπικό που θα απαιτηθεί να στελεχώσει τις νέες υπηρεσίες, οι οικονομικοί πόροι που θα απαιτηθούν για την χρηματοδότηση, δημιουργούν νέα δεδομένα και απαιτούν σωστή προετοιμασία από όλους τους φορείς αλλά και εμπειρία-τεχνογνωσία στην εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διοίκησης από το στελεχιακό δυναμικό των νέων δημοτικών αρχών.

Απαιτείται ιδιαίτερα εργώδης προσπάθεια από τις νέες δημοτικές αρχές που θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους την 1-1-2011 προκειμένου να καταφέρουν να προβούν: στην λειτουργική ενοποίηση των υπηρεσιών των δήμων (μηχανογραφικά και λογιστικά συστήματα, υπηρεσίες, κατανομή ανθρώπινου δυναμικού κλπ) που συνενώνονται και στην συγχώνευση των ΝΠ τους, στην έγκαιρη σύνταξη των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των νέων Δήμων, στην συγκρότηση των νέων οργανισμών και των υπηρεσιακών μονάδων, στην ολοκλήρωση της απογραφής των οικονομικών στοιχείων (περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις, απαιτήσεις, χρηματικά διαθέσιμα) και των υποδομών στέγασης, στην διασφάλιση της συνέχισης παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες παρά τα πιθανά προβλήματα της λειτουργικής ενοποίησης που θα προκύψουν, στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης του ενοποιημένου δήμου με την έγκαιρη σύνταξη εντός του πρώτου τριμήνου του 2011 του προϋπολογισμού του 2011, στην έγκαιρη ολοκλήρωση του νέου 5ετούς επιχειρησιακού προγράμματος, στην αποτύπωση των αναγκών του νέου δήμου σε επιστημονικό και λοιπό προσωπικό για την στελέχωση των υπηρεσιών του. Ιδιαίτερα την παρούσα χρονική περίοδο που η ύφεση βαθιάνει και τα έσοδα του δημοσίου συρρικνώνονται, απαιτείται η συνειδητοποίηση και η πληρέστερη προετοιμασία από όλους για την αντιμετώπιση της κατάστασης που ενδεχομένως να δημιουργηθεί, με την έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης, για την κάλυψη του λειτουργικού κατ'αρχήν

αλλά και του κόστους που θα προκύψει από την ενοποίηση των δήμων και της μεταφοράς επιπλέον αρμοδιοτήτων.

Είναι λοιπόν επιτακτική κατά την άποψή μου η κατά το δυνατόν πληρέστερη ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο πρόγραμμα Καλλικράτης και ειδικότερα, του στελεχιακού δυναμικού των ΟΤΑ πρώτου βαθμού στα αντικείμενα αρμοδιότητάς των, καθώς επίσης και των υποψήφιων δημάρχων και δημοτικών συμβούλων. Επίσης είναι πολύ σημαντικό, για την επιτυχή εφαρμογή των νέων διατάξεων της διοικητικής μεταρρύθμισης, όπως οι απερχόμενες δημοτικές αρχές συμβάλλουν στην παραπάνω προσπάθεια, μέσα από την θετική αντιμετώπιση των νέων διατάξεων και κυρίως την παροχή οδηγιών-εντολών στις αρμόδιες υπηρεσίες των υπό συνένωση δήμων για την συλλογή-επεξεργασία των στοιχείων που θα απαιτηθούν με την έναρξη της θητείας των νέων δημοτικών αρχών.

Ίσως η δημιουργία ενός μνημονίου, από πλευράς απερχόμενης δημοτικής αρχής σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του κάθε δήμου, στο οποίο θα αναλύονται κατά τομέα (πχ Περιβάλλον, Ποιότητα Ζωής, Οικονομική κατάσταση, κλπ) τα θέματα που βρίσκονται σε εξέλιξη, τα τυχόν προβλήματα και οι προσπάθειες που αναληφθήκαν για την επίλυσή τους, η πορεία των έργων και τυχόν θεμάτων που χρήζουν ενημέρωσης και άμεσης εμπλοκής της νέας δημοτικής αρχής, οι οικονομικοί πόροι που θα απαιτηθούν τουλάχιστον για το α' εξάμηνο του νέου έτους και η καταγραφή των ληξιπρόθεσμων οφειλών, να συμβάλλει στην κατά το δυνατόν ομαλότερη προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις και στην ταχύτερη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που δημιουργούνται μέσα από την εφαρμογή του Καλλικράτη.

Βιβλιογραφία

ΒΙΒΛΙΑ

1. Χρυσανθάκης Χαράλαμπος , 01/07/2010 , Καλλικράτης: Ο νέος νόμος για την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση , Αθήνα , Νομική Βιβλιοθήκη
2. Καραναστάσης Μάρκος , 11/04/2011 , Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης , Αθήνα , Γ.Μ.Καραναστάση

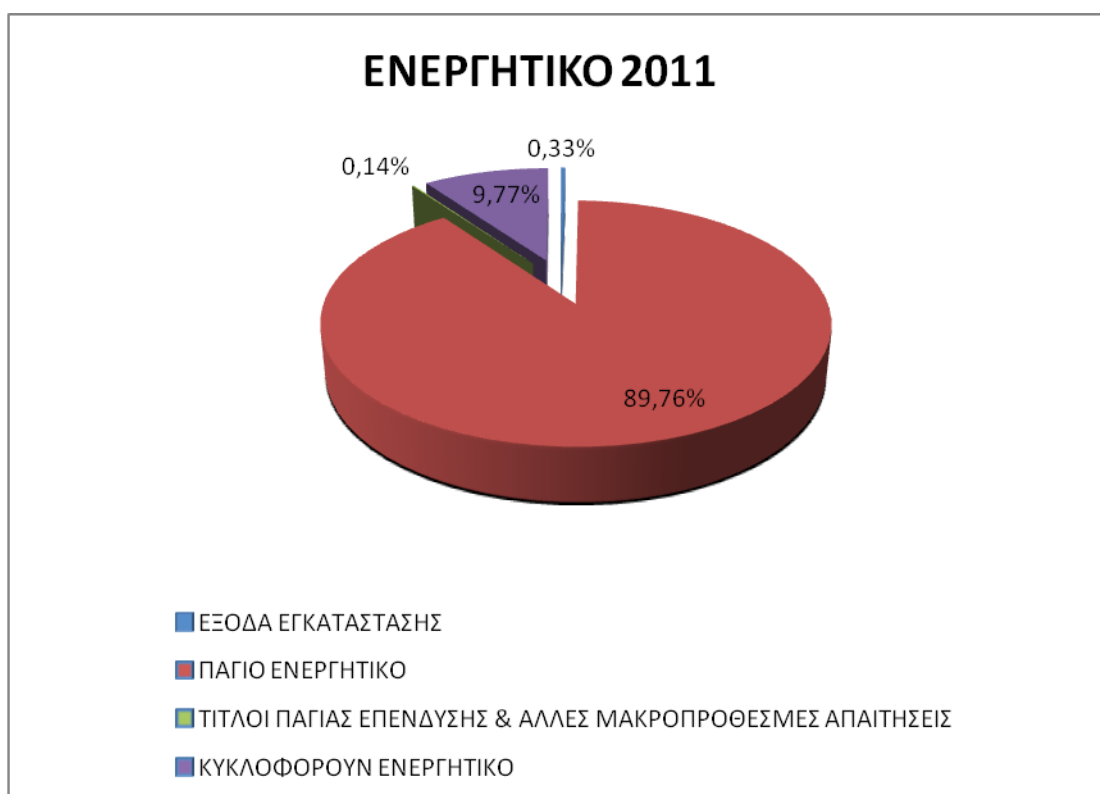
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

1. <http://kallikratis.ypes.gr/>
2. http://et.diavgeia.gov.gr/f/dimos_kassandras/find/eia:21
3. <http://el.Wikipedia.org>
4. <http://www.nooz.gr>
5. <http://www.madata.gr>
6. <http://www.scribd.com>
7. <http://www.ita.org>
8. [http://eureka.lib.teithe.gr:](http://eureka.lib.teithe.gr)
9. <http://www.ypes.gr>
10. [http:// www.anoihtipoli.gr](http://www.anoihtipoli.gr)
11. <http://www.eetaa.gr>
12. <http://www.kathinerini.gr>

Παράρτημα

ΚΑΘΕΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ		
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	2011	2010
Β.ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	0,33%	0,00%
Γ.ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	89,76%	91,66%
ΙΙΙ.ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ & ΑΛΛΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	0,14%	0,12%
Δ.ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	9,77%	8,22%
ΙΙ.ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	8,05%	5,94%
ΙV.ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	1,71%	2,28%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100%	100%
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>		
Α.ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	89,67%	91,77%
Ι.ΚΕΦΑΛΑΙΟ	70,68%	71,19%
ΙΙ.ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ & ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	18,32%	19,60%
ΙΙΙ.ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	0,23%	0,33%
ΙV.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	0,45%	0,66%
Β.ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0,76%	0,73%
Γ.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	8,76%	7,36%
Ι.ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2,96%	1,77%
ΙΙ.ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	5,80%	5,59%
Δ.ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	0,80%	0,13%
ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	100%	100%

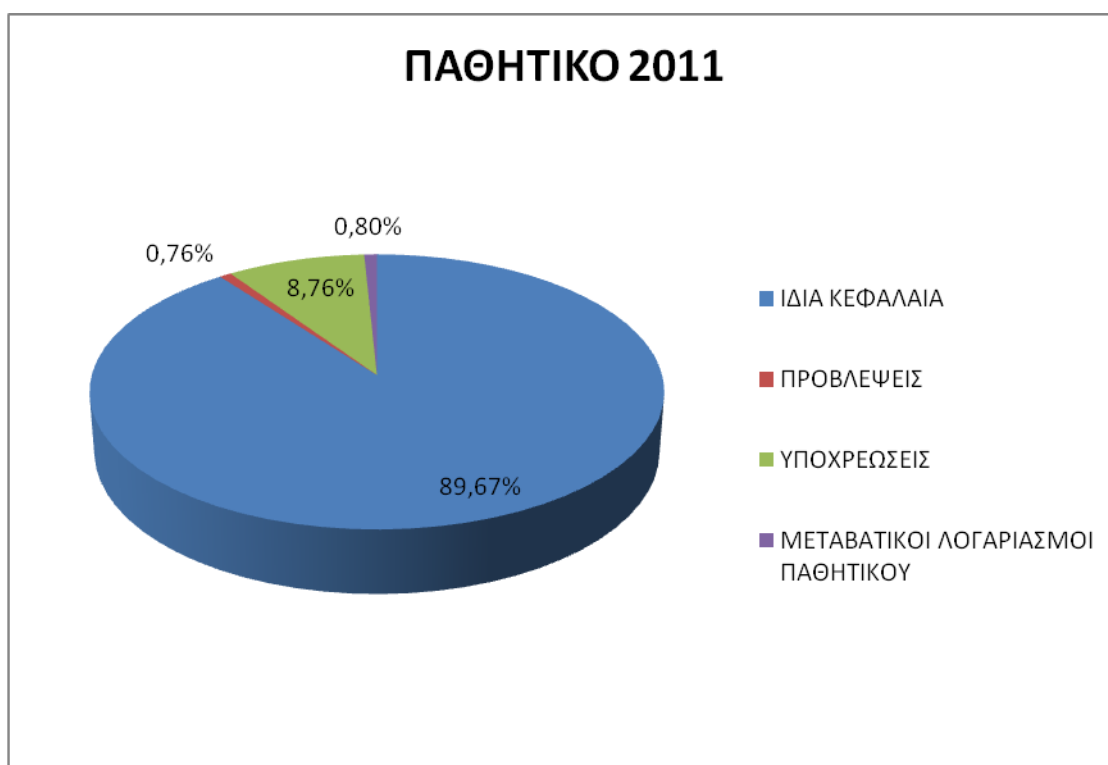
ΠΙΝΑΚΑΣ 1 :Κάθετη ανάλυση Ισολογισμών χρήσης 2010 -2011

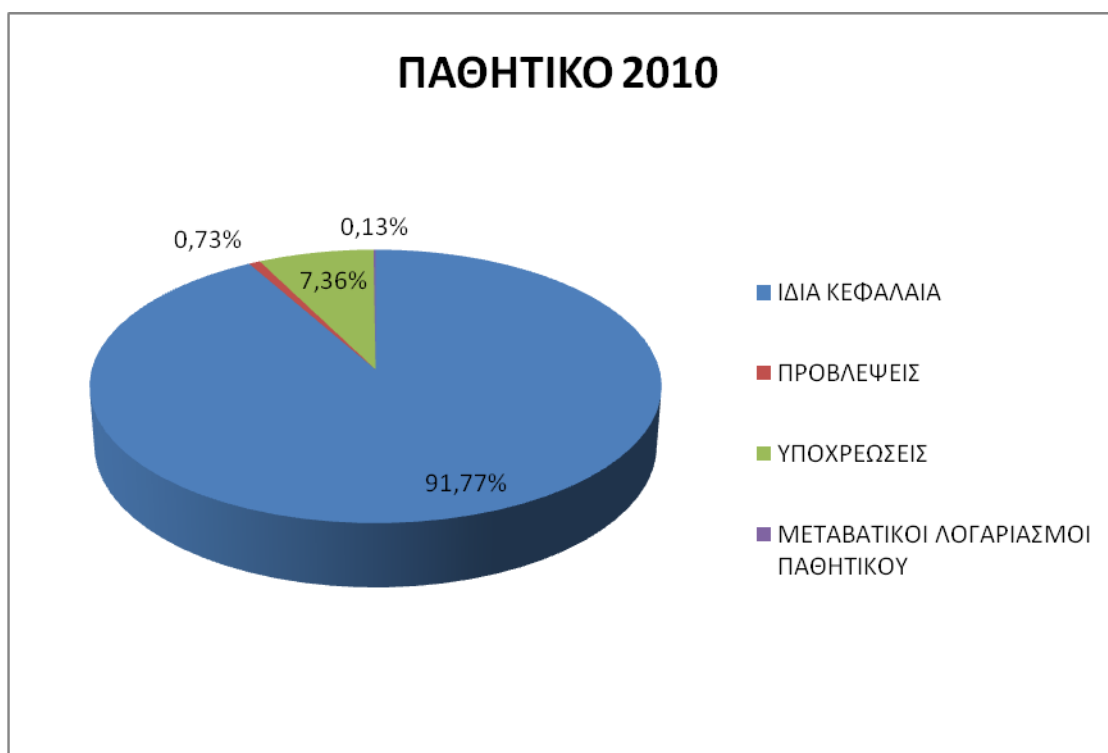
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ενεργητικό σύνολο σε % οικονομικού έτους 2011 Δήμου Κασσάνδρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ενεργητικό σύνολο σε % οικονομικού έτους 2010 Δήμου Κασσάνδρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Παθητικό σύνολο σε % οικονομικού έτους 2011 Δήμου Κασσάνδρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Παθητικό σύνολο σε % οικονομικού έτους 2010 Δήμου Κασσάνδρας

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2011			Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2010			Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2011	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη αξία	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη αξία		
B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ								
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	3.851.973,53	3.288.472,82	563.500,71	1.069.023,65	946.381,31	12,00		
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις								
1. Γήπεδα Οικόπεδα	105.321.681,37	0,00	105.321.681,37	67.708.258,87	0,00	67.708.258,87		
1α. Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	4.828.906,25	3.024.282,46	1.804.623,79	1.830.075,87	968.348,80	861.727,07		
1β. Οδοί - Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	4.425.292,68	2.642.534,73	1.782.757,95	2.776.878,04	1.142.031,58	1.634.846,46		
1γ. Πεζόδρομοι κοινής χρήσεως	1.771.145,04	798.334,73	972.810,31	525.820,14	212.776,07	313.044,07		
3. Κτίρια - Τεχνικά Έργα	36.967.837,13	21.261.471,42	15.706.365,71	19.444.938,61	11.223.511,50	8.221.427,11		
3β. Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσης	3.047.732,23	1.141.898,78	1.905.833,45	689.381,83	135.007,92	554.373,91		
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	15.657.433,03	5.110.476,16	10.546.956,87	13.130.908,06	2.911.039,53	10.219.868,53		
4. Μηχανήματα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός	1.631.152,24	1.468.803,06	162.349,18	732.810,79	505.707,17	227.103,62		
5. Μεταφορικά Μέσα	2.485.215,34	2.056.129,43	429.085,91	1.029.296,67	803.854,82	225.441,85		
6. Επιπλα & λοιπός εξοπλισμός	2.415.827,93	1.748.220,66	667.607,27	1.042.528,15	837.087,62	205.440,53		
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	15.910.013,72	0,00	15.910.013,72	14.885.805,07	0,00	14.885.805,07		
	194.462.236,96	39.252.151,43	155.210.085,53	123.796.702,10	18.739.365,01	105.057.337,09		
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	194.462.236,96	39.252.151,43	155.210.085,53	123.796.702,10	18.739.365,01	105.057.337,09		
III. Τίτλοι πάγια επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις								
1. Τίτλοι πάγια επένδυσης		1.851.647,23			627.056,56			
Μειών : - Οφειλόμενες δόσεις	194.828,03			3.223,85				
- Πρόβλεψη για υποτιμηση	1.412.352,48	1.607.180,51	244.466,72	482.496,20	485.720,05	141.336,51		
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	1.417.698,47		155.454.552,25			105.198.673,60		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
II. Απαιτήσεις								
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		16.198.560,07						
Μειών : Προβλέψεις		3.441.000,00	12.757.560,07		8.818.455,99			
5. Χρεώστες διάφοροι			1.170.005,41		2.013.002,76	6.805.453,23		
			13.927.565,48			6.805.453,23		
IV. Διαθέσιμα								
1. Ταμείο			45.610,01			2.218,16		
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			2.918.618,67			2.614.576,28		
			2.964.228,68			2.616.794,44		
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)			16.891.794,16			9.422.247,67		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ+E)			172.909.847,12			114.620.933,27		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ								
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού			62.114.885,11			70.405.365,07		
4. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως χρεωστικοί			3.238.009,05			2.997.948,21		
			65.352.894,16			73.403.313,28		
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ								
I. Κεφάλαιο							122.589.196,75	84.017.825,28
II. Αποθεματικά κεφάλαια							391.300,00	391.300,00
3. Ειδικά αποθεματικά								
III. Διαφορές αναπροσαρμογής - Επυροηγήσεις Επενδύσεως-Δωρεές παγίων								
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας τίτλων						77.638,54		44.325,38
4. Επυροηγήσεις επενδύσεων						31.689.578,94		23.082.658,81
						31.767.217,48		23.126.984,19
IV. Αποτελέσματα εις νέο								
Υπόλοιπο πλεονάματος εις νέο						-2.251.707,49		-2.501.822,01
						-2.251.707,49		-2.501.822,01
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIII+AIV)							152.496.006,74	105.034.287,46
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ								
1. Προβλέψεις για αποζημ. προσωπ. λόγω εξόδου							135.260,85	119.757,08
2. Λοιπές προβλέψεις							1.183.510,20	743.967,76
							1.318.771,05	863.724,84
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις								
3. Δάνεια ταμειντηρίων							5.138.730,39	2.094.262,35
							5.138.730,39	2.094.262,35
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις								
1. Προμηθευτές							8.616.364,25	5.647.486,98
5. Υποχρεώσεις από φόρους & Τέλη							302.962,26	289.893,73
6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί							419.882,26	201.742,32
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση							576.717,98	345.606,65
8. Πιστωτές διάφοροι							145.584,92	113.168,68
							10.061.511,67	6.597.898,36
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)							15.200.242,06	8.692.160,71
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ								
1. Έσοδα επομένων χρήσεων							2.054,30	2.054,30
2. Έξοδα χρήσεως δουλευμένα							1.390.950,96	151.336,30
							1.393.005,26	153.390,60
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ+Δ)							170.408.025,11	114.743.563,61
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ								
2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού							62.114.885,11	70.405.365,07
4. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως πιστωτικοί							3.238.009,05	2.997.948,21
							65.352.894,16	73.403.313,28

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Ισολογισμός της 31/12/2010 & 31/12/2011 Δήμου Κασσάνδρας

	<u>Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2011</u>		<u>Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010</u>			<u>Ποσά</u> <u>κλειόμενης</u> <u>χρήσεως 2011</u>	<u>Ποσά</u> <u>κλειόμενης</u> <u>χρήσεως 2010</u>
I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως							
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		14.515.477,35		9.635.843,67			
2. Έσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις		979.341,13		712.712,30	Καθαρά αποτελέσματα (πλέονασμα) χρήσεως	250.114,52	-3.280.291,42
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό		2.701.095,23		1.851.045,11	(+) Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (πλεον.)		
Σύνολο		18.195.913,71		12.199.601,08	προηγούμενων χρήσεων	-2.501.822,01	778.469,41
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών		18.487.442,52		13.000.947,02	Πλέονασμα εις νέο	-2.251.707,49	-2.501.822,01
Μικτά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		-291.528,81		-801.345,94			
Πλέον: 1. Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις - ενοίκια)		274.129,74		13.437,88			
Σύνολο		-17.399,07		-787.908,06			
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	256.684,20		345.793,64				
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	9.246,23	265.930,43	26.888,26	372.681,90			
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		-283.329,50		-1.160.589,96			
ΠΛΕΟΝ: 4. Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	76.659,63		63.609,87				
	76.659,63		63.609,87				
Μείον:							
3. Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα	784.289,65	-707.630,02	177.752,78	-114.142,91			
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		-990.959,52		-1.274.732,87			
II. ΠΛΕΟΝ : Έκτακτα αποτελέσματα							
1. Έκτακτα & ανόργανα έσοδα	2.216.269,66		1.532.569,07				
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	6.786,06		997.416,69				
	2.223.055,72		2.529.985,76				
Μείον :							
1. Έκτακτα καί ανόργανα έξοδα	14.843,77		285.795,38				
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	774.137,91		1.017.356,55				
4. Προβλέψεις για έκτακ. κινδύνους	193.000,00	981.981,68	1.241.074,04	3.232.392,38	4.535.544,31	-2.005.558,55	
Οργανικά & έκτακτα αποτελέσματα (πλέονασμα)			250.114,52			-3.280.291,42	
ΜΕΙΟΝ:							
Σύνολο αποσβέσεων πάγιων στοιχείων	5.996.986,54		3.263.874,87				
Μείον : Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.996.986,54	0,00	3.263.874,87	0,00			
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (πλέονασμα)							
ΧΡΗΣΕΩΣ		250.114,52		-3.280.291,42			

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων των χρήσεων 31/12/2010 & 31/12/2011 Δήμου Κασσάνδρας-Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων